

BOORDTABEL BREXIT

ANALYSE VAN ECONOMISCHE INDICATOREN
OP BELGISCH NIVEAU VOOR 2021
JUNI 2022

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

255-22

Inhoudsopgave

Executive summary	5
1. Inleiding in het handelsverkeer	10
2. Analyse van de spreiding.....	11
2.1. Enkele opmerkingen in verband met de spreiding:	12
2.2. Conclusie over de spreiding	13
3. Sectorale benadering (2021).....	14
3.1. Bilaterale benadering.....	15
3.1.1. Analyse van de uitvoer	15
3.1.2. Indicator voor de activiteit	16
3.1.3. Indicatoren voor de tewerkstelling	18
3.1.4. Indicatoren voor de ondernemingsdynamiek	20
3.2. Multilaterale benadering.....	23
3.2.1. Analyse van de uitvoer	23
3.2.2. Indicator voor de activiteit	25
3.2.3. Indicatoren voor de tewerkstelling	26
3.2.4. Indicatoren voor de ondernemingsdynamiek	28
4. Bijlage	31

Lijst van grafieken

Grafiek 1. Wisselkoers euro/GBP (jaarlijkse gemiddelden).....	11
Grafiek 2. Verdeling van de wijziging van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (wijziging tussen 2021 en het gemiddelde 2017-2019)	12
Grafiek 3. Snorrendoos van de wijziging van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (wijziging tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019).....	13

Lijst van tabellen

Tabel 1. Recente evolutie van de uitvoer in waarde van België naar het Verenigd Koninkrijk en naar de wereld.....	10
Tabel 2. Voornaamste Belgische sectoren die uitvoeren naar het Verenigd Koninkrijk volgens de bilaterale benadering.....	15
Tabel 3. Omzet in de bilaterale benadering.....	16
Tabel 4. Tewerkstelling en arbeidsplaatsen en aantal werkgevers in de bilaterale benadering	18
Tabel 5. Ondernemingsdynamiek in de bilaterale benadering	20
Tabel 6. Voornaamste sectoren uitgevoerd door België naar het Verenigd Koninkrijk volgens de multilaterale benadering.....	23
Tabel 7. Omzet in de multilaterale benadering.....	25
Tabel 8. Tewerkstelling en arbeidsplaatsen en aantal werkgevers in de multilaterale benadering	26
Tabel 9. Ondernemingsdynamiek in de multilaterale benadering.....	28
Tabel A1. Overzicht van de sectoren met een daling van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk van meer dan 75 % tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019	31
Tabel A2. Overzicht van de sectoren die een stijging van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk vertonen van meer dan 75 % tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019	32
Tabel A3. Overzicht van de ontwikkeling van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk per NACE-code	34
Tabel A4. Overzicht van de evolutie van de omzet	47
Tabel A5. Overzicht van de evolutie van de tewerkstelling en de arbeidsplaatsen	48
Tabel A6. Overzicht van de evolutie van de ondernemingsdynamiek.....	49

Executive summary

Bij het referendum van 23 juni 2016 stemden de Britten voor de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. De Britse regering startte de uittredingsprocedure op 29 maart 2017. Met de ratificatie van het uittredingsakkoord verliet het Verenigd Koninkrijk de Unie op geordende wijze per 31 januari 2020 om middernacht. Tijdens een zogenaamde “overgangperiode” kon het zijn toegang tot de Europese markt behouden voor zover het de wetgeving van de Europese Unie naleefde. Die overgangperiode liep af op 31 december 2020 en werd benut om de uitvoering van de uitstapregeling voor te bereiden en een akkoord over de toekomstige betrekkingen te bereiken. Dit handels- en samenwerkingsakkoord EU-Verenigd Koninkrijk gaat heel wat verder dan een traditioneel vrijhandelsakkoord.

De Brexit zal niet zonder economische gevolgen zijn, maar het is moeilijk om deze met zo weinig afstand in de tijd al in cijfers te gieten. Ook kunnen in 2021 andere zaken invloed op het handelsverkeer gehad hebben, zoals de schaarste van bepaalde grondstoffen, zoals halfgeleiders, of structurele veranderingen die al dan niet door de COVID-19-crisis werden veroorzaakt.

België is niet ongevoelig voor de Brexit, door zijn nabijheid en zijn nauwe betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk. Net als de eurozone is ook het Verenigd Koninkrijk een van de belangrijkste handelspartners van België. Gemiddeld voor de periode 2017-2019 bedroeg het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in de totale goederenuitvoer van België 6,6 % (nationaal concept). De Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk volgde jarenlang een stijgende trend, waarna een zeer uitgesproken daling werd waargenomen in 2020 (-8,2 %). Nochtans profiteerde het Verenigd Koninkrijk in 2020 nog van een overgangperiode, waarbij het toegang had tot de Europese markt met dezelfde voorwaarden als de leden van de Europese Unie. Op die manier konden de bedrijven zich ook aanpassen. De afname van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk lijkt dan ook eerder zijn oorzaak te vinden in de COVID-19-crisis, die bijdroeg tot een wereldwijde vertraging van de economische bedrijvigheid, met tevens een daling van de totale Belgische uitvoer tot gevolg. Niettemin zwengelde economische bedrijvigheid terug aan in 2021, waarbij de totale uitvoer en de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk een aanzienlijke stijging vertoonden en zelfs boven het peil van voor de coronacrisis uitstegen. Op een meer gedetailleerd niveau kenden evenwel 143 van de 264 beschouwde sectoren een dalende beweging in 2021 ten opzichte van 2020. De analyse van de spreiding in hoofdstuk 2 geeft daarover meer informatie.

Belangrijk te vermelden is dat het pond sterling in 2016 en 2017 weliswaar sterk in waarde gezakt was, maar dat het sindsdien vrij stabiel gebleven is. In 2020 onderging het pond sterling terug een waardevermindering ten opzichte van de euro, maar die was vrij gering (-1,4 %) en kon niet de enige verklaring zijn voor de afname van het handelsverkeer. In 2021 was de opwaardering van het pond sterling ten opzichte van de euro (+3,4 % ten opzichte van 2020) evenmin een voldoende verklaring voor de opleving van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk. Het herstel vond dus daadwerkelijk op het terrein plaats en de bedrijven lijken zich in het algemeen goed aangepast te hebben aan de nieuwe regels die gelden voor de goederenhandel tussen de twee landen.

Sectorale analyse

De analyse van de **uitvoerstromen van goederen** van België naar het Verenigd Koninkrijk tijdens de periode 2017-2019 werd als basis gebruikt voor de keuze van de sectoren. Het gebruik van die referentieperiode heeft enkel betrekking op de keuze van de aandachtsectoren, waarbij die sectoren uitgelicht worden die belangrijk waren voor de coronacrisis en voor de daadwerkelijke implementatie van het akkoord tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. De analyse gaat over een recenter tijdsbestek, namelijk het jaar 2021. Omdat 2020 een ongewoon jaar was, leek het bovendien nuttig om in de tabellen niet alleen de wijzigingen ten opzichte van 2020 aan te geven, maar ook ten opzichte van 2019. Zo kon vastgesteld worden of de economische indicatoren hun peil van voor de COVID-19-pandemie ingehaald of zelfs overtroffen hadden. Hoewel ons vertrekpunt dus in de voornaamste door België uitgevoerde producten ligt, hetgeen de aandachtsectoren bepaalt, ondergaan die laatste tevens een analyse aan de hand van andere relevante economische indicatoren zoals de omzet, de tewerkstelling en de ondernemingendynamiek. Hierbij moet er wel op gewezen worden dat de voor het handelsverkeer gebruikte NACE-nomenclatuur niet exact overeenstemt met de NACE-nomenclatuur van de andere indicatoren. Meer details hierover worden geleverd in de inleiding bij hoofdstuk 3.

Er worden twee benaderingen gehanteerd voor de sectoranalyse, meer bepaald de bilaterale benadering en de multilaterale benadering.

Door de analyse van de **bilaterale stromen** kunnen goederen of sectoren uitgelicht worden volgens hun belang in het handelsverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk. In zekere zin komen er op die manier productspecialisaties naar voren.

De analyse van de **multilaterale stromen** vult de bilaterale benadering aan. Uitgaande van een product of een sector kan hiermee het belang bepaald worden van een gegeven land, in dit geval het Verenigd Koninkrijk, als afzetmarkt voor de uitvoer van dit product of van die sector. Zo worden andere producten of sectoren belicht die potentieel blootgesteld zouden worden aan de gevolgen van de Brexit. Op die manier kan men een landspecialisatie naar voren brengen.

Bilaterale benadering

De **tien voornaamste sectoren** die via de bilaterale benadering naar voren komen en die goed zijn voor 47,6 % van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (gemiddelde 2017-2019) kenden een stijging van hun uitvoer met 49,4 % in 2021 ten opzichte van 2020 en vertegenwoordigen iets meer dan 9,8 miljard euro. In 2020 was de uitvoer van die tien voornaamste sectoren met 14,4 % gezakt ten opzichte van het jaar ervoor als gevolg van de coronacrisis en bedroeg hij nog ongeveer 6,6 miljard euro. De twee sectoren die meer uitvoerden naar het Verenigd Koninkrijk zijn de sector bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10) en de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20). Terwijl de eerste een afname van zijn uitvoer noteerde vergeleken met het jaar ervoor, en dit zowel in 2020 als in 2021, zag men het omgekeerde voor de tweede. Het zou kunnen dat de sector vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen te lijden had onder de Brexit. De uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie is niet zonder gevolgen, met name op het vlak van oorsprongsregels, hetgeen de automobielsector inderdaad getroffen kan hebben. Men moet hier evenwel voorzichtig blijven, want het is nog moeilijk om een werkelijk Brexit-effect te isoleren van andere zaken, zoals het gebrek aan reserveonderdelen na de stillegging van de productie in een aantal landen, waarbij nog de wereldwijde schaarste aan halfgeleiders komt, of ook nog de structurele veranderingen die aan de gang zijn (productie van elektrische auto's, enz.).

Hoewel het nog te vroeg is om met zekerheid een Brexit-effect te bevestigen, trachten wij dit te onderzoeken door de evolutie van de verschillende indicatoren in 2021 te vergelijken met het jaar ervoor.

De 10 voornaamste sectoren uit de bilaterale benadering zijn in 2021 goed voor 8,07 % van de omzet van de Belgische economie. Zij noteerden ook een stijging van hun **omzet** in 2021 ten opzichte van 2020 (+29,27 %). Vergelijken we echter de omzet van 2021 met die van 2019, dan stijgt die slechts met 1,0 %. Het herstel van de verkoop in 2021 vergeleken met het jaar ervoor was dus voldoende voor de 10 sectoren samen om hun peil van voor de coronacrisis te kunnen halen en zelfs te overtreffen. Afgezien van de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32) kenden alle andere sectoren een stijgende beweging van hun omzet in 2021 vergeleken met het jaar ervoor, getuige van een opleving van de verkoop, terwijl slechts zeven sectoren van de tien een stijging vertoonden ten opzichte van de periode voor de coronacrisis. Onder de 10 sectoren uit de bilaterale benadering was de belangrijkste qua omzet de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; meer dan 42 miljard euro), die een omzetstijging kende in 2021 (+51,3 %) terwijl deze daalde met 7,7 % in 2021 ten opzichte van 2019, het jaar van de coronacrisis. Die sector haalde dus nog niet de omzet van voor de crisis.

De 10 voornaamste sectoren uit de bilaterale benadering vertegenwoordigen 2,4 % van het totaal aantal arbeidsplaatsen in België in 2021. Zij vertoonden een afname met 0,2 % van het **aantal arbeidsplaatsen** in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. Ondanks die afname vergeleken met het jaar ervoor echter overschreed het arbeidsplaatsenpeil van die tien sectoren samen het peil van 2019, dus van voor de COVID-19-pandemie (+0,3 %). Vijf sectoren op tien kenden een toename van hun aantal arbeidsplaatsen in 2021 zowel ten opzichte van het jaar ervoor als ten opzichte van 2019. De sector vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20), de grootste sector van die 10 sectoren volgens de bilaterale benadering op het gebied van tewerkstelling, noteerde een stijging van het aantal arbeidsplaatsen in 2021 zowel vergeleken met het jaar ervoor als ten opzichte van de periode voor de COVID-19-crisis (2019), respectievelijk van +3,1 % en +7,3 %. Vijf sectoren op tien blijven in 2021 echter nog steeds achterop qua arbeidsplaatsen ten opzichte

van de periode voor de crisis (2019). Die sectoren betreffen met name de staalindustrie, de automobielsector en de tapijten en vloerkleden, waarvoor de Brexit een rol gespeeld zou kunnen hebben.

De **btw-plichtige ondernemingen** van die 10 sectoren hebben een positief netto saldo van “oprichtingen-schrappingen” in 2021, terwijl dit negatief was zowel in 2020 als in 2019.

Multilaterale benadering

Het Verenigd Koninkrijk vormt een **essentiële afzetmarkt** voor de **uitvoer** van verschillende sectoren, waarvan de tien voornaamste belicht worden door de multilaterale benadering. Het aandeel van het Verenigd Koninkrijk voor elk van die tien sectoren schommelt tussen 16,4 % en 31,4 % van de Belgische uitvoer van die sectoren. De uitvoer van die tien sectoren naar het Verenigd Koninkrijk nam af vergeleken met het jaar ervoor met 8,9 % in 2020, maar herstelde zich in 2021, met een groei van 55,1 % ten opzichte van het jaar ervoor en een bedrag van bijna 1,8 miljard euro. **Ten opzichte van 2020** noteerden vijf sectoren een stijging van hun uitvoer in 2021, namelijk de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +110 %), de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; +2,1 %), de bosbouw (NACE 02.10; +2,9 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +297,4 %) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; +352,6 %). Slechts vier sectoren van de tien voornaamste in 2021 halen echter een uitvoerbedrag dat hoger ligt dan in 2019, het jaar voor COVID-19. Het gaat om de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +73,4 % ten opzichte van 2019), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +223,8 %), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; +5,7 %) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; +387,7 %). De zes andere sectoren halen een lager peil in 2021 dan in 2019, wat inhoudt dat zij hun niveau van voor de coronacrisis nog niet hebben gehaald. Het zou dus kunnen dat de Brexit op de handel in die producten met het Verenigd Koninkrijk gedrukt heeft.

De 9 voornaamste sectoren waarvoor het Verenigd Koninkrijk een belangrijke afzetmarkt vormt (op basis van de multilaterale benadering) vertegenwoordigen 2,3 % van de omzet van de Belgische economie in 2021. Die sectoren vertoonden samen een stijging van hun **omzet** met 11,0 % in 2021 ten opzichte van 2020. Wanneer men de omzet van 2021 vergelijkt met die van 2019, vertoont die eveneens een stijging met 7,9 %. Wij stellen echter vast dat de omzet van die negen sectoren een daling van 2,8 % vertoont in 2020 ten opzichte van 2019. Terwijl zeven op negen sectoren een stijging van hun omzet kenden in 2021 vergeleken met het jaar ervoor, vertoonden zeven sectoren op negen ook een stijging ten opzichte van 2019. Negen sectoren samen hebben dus de coronacrisis in 2021 goed doorstaan in termen van omzet.

De 10 voornaamste sectoren vanuit de multilaterale benadering zijn goed voor 0,56 % van het totaal aantal arbeidsplaatsen in België 2021. Zij tekenden een toename met 0,81 % op van het **aantal arbeidsplaatsen** in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. Ondanks die geringe stijging vergeleken met het jaar ervoor overschreed daarentegen het arbeidsplaatsenpeil van die tien sectoren samen het peil van 2019, het jaar van de COVID-19-crisis, met een stijging van 1,4 %. De maatregelen die de regering ingevoerd had om te trachten de tewerkstelling te beschermen, lijken dus hun vruchten afgeworpen te hebben. Zes sectoren op de tien kenden een toename van het aantal arbeidsplaatsen in 2021, zowel ten opzichte van het jaar ervoor als ten opzichte van 2019, waarmee het cijfer van voor de crisis werd voorbijgestoken. Vier sectoren vertoonden evenwel een daling van de tewerkstelling in 2021 vergeleken met het jaar ervoor, en vier sectoren noteerden tevens een daling van de tewerkstelling in 2021 ten opzichte van 2019, waaronder drie dezelfde sectoren als die vergeleken met het jaar ervoor, hetgeen kan wijzen op een Brexit-effect. De sector verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31), de grootste sector van die 10 uit de multilaterale benadering wat betreft tewerkstelling, kende een stijging van het aantal arbeidsplaatsen in 2021 zowel vergeleken met het jaar ervoor als ten opzichte van 2019, respectievelijk met +1,3 % en +6,5 %.

Heatmap

Beschrijving	NACE Code	Wijzigingen								
		Uitvoer			Omzet			Tewerkstelling (Arbeidsplaatsen)		
		2020/2019	2021/2020	2021/2019	2020/2019	2021/2020	2021/2019	2020/2019	2021/2020	2021/2019
Bilaterale benadering										
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	2910									
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120									
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016									
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920									
Vervaardiging van andere organische chemische basisproducten	2014									
Staalindustrie	2410									
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110									
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250									
Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932									
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393									
Multilaterale benadering										
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332									
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722									
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103									
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393									
Bosbouw	0210									
Productie van elektriciteit	3511									
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073									
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032									
Inzameling van gevaarlijk afval	3812									
Verwerking en conservering van aardappelen	1031									

Wat blijkt is dat **ongeacht de benadering** de gevolgde sectoren allemaal, op 2 of 3 uitzonderingen na, een afname van hun uitvoer en van hun omzet kenden in 2020 ten opzichte van 2019.

In de **bilaterale benadering** betekende 2021 een herstel voor zowat alle gevolgde sectoren, met een gunstige evolutie van hun uitvoer en van hun omzet in **2021** vergeleken met het jaar ervoor, met uitzondering van de omzet van de sectoren vervaardiging van andere onderdelen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32) en van de uitvoer van de sectoren vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93). Ondanks dit herstel slaagden slechts **vijf sectoren op tien erin om terug het bedrag van voor de crisis te halen**. Het gaat hier om de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20), de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14) en de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32).

Op het vlak van **omzet** haalden 7 sectoren op 10 in 2021 een hoger bedrag van voor de crisis. Er zijn dus 3 sectoren die nog altijd een lagere omzet halen dan voor de crisis, met name de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20), de staalindustrie (NACE 24.10), die ook een lager uitvoercijfer haalt dan voor de crisis, en de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32).

Hoewel de tewerkstelling afnam in 2021 vergeleken met het jaar ervoor voor alle tien sectoren in de bilaterale benadering, nam die toe ten opzichte van het peil van 2019, wellicht – hoewel met enige vertraging – dankzij de beschermende maatregelen van de regering. Zo waren er 5 sectoren in 2021 die een daling vertoonden van het aantal arbeidsplaatsen, zowel vergeleken met een jaar als met twee jaar eerder. Die vijf sectoren zijn de vervaardiging van motorvoertuigen (NACE 29.10), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20), de staalindustrie (NACE 24.10), de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93). Een van die 5 sectoren vertoont tevens een daling van zijn omzet in 2021 ten opzichte van 2020, met name de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32). Men stelt overigens vast dat deze 5 sectoren nog altijd een lager arbeidsplaatsenniveau blijven vertonen dan voor de crisis, waarschijnlijk als gevolg van de Brexit, hoewel dit momenteel nog moeilijk met zekerheid te stellen is.

In tegenstelling tot de sectoren die gevolgd werden in de voorgaande benadering, kenden in de **multilaterale benadering** niet alle sectoren een herstel in 2021. Slechts 5 sectoren op 10 kenden een stijging van hun uitvoer in 2021 en werden wellicht niet geraakt door de Brexit. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32), de vervaardiging van huishoudelijke en sanitaire papierwaren (NACE 17.22), de bosbouw (NACE 02.10), de productie van elektriciteit (NACE 35.11) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32). Hoewel vijf andere sectoren een daling van hun uitvoer kenden en waarschijnlijk getroffen werden door de Brexit (hoewel dit nog niet met zekerheid te stellen is), hielden de tien sectoren die gevolgd werden in de multilaterale benadering in het algemeen goed stand tegenover de Brexit en kenden ze in het geheel genomen een stijging van de uitvoer in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. Zes sectoren echter noteren in 2021 nog steeds een lager uitvoerbedrag dan in 2019 (voor COVID-19). Het betreft de **uitvoer** van de sectoren vervaardiging van huishoudelijke en sanitaire papierwaren (NACE 17.22), de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03), de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93), de bosbouw (NACE 02.10), de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12) en de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31).

Op het vlak van **omzet** kennen praktisch alle gevolgde sectoren een opleving. Men telt acht sectoren die gunstig evolueerden, zowel vergeleken met het jaar ervoor als met twee jaar eerder. Daarnaast kent de omzet van de productie van elektriciteit, de grootste sector van de tien gevolgde sectoren in de multilaterale benadering, een stijging in 2021 ten opzichte van 2019. Slechts 2 sectoren lijken getroffen te zijn door Brexit en vertonen een daling in 2021, meer bepaald de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22), met een daling zowel vergeleken met een jaar als met twee jaar eerder, en de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73).

Volgens die multilaterale benadering ziet men een opleving van **de tewerkstelling** in 2020 vergeleken met het jaar ervoor voor alle gevolgde sectoren, terwijl die een lichte daling vertoont in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. Die daling in 2021 vergeleken met het jaar ervoor is evenwel gering, en het arbeidsplaatsencijfer ligt desondanks hoger dan voor de Covid-crisis, hetgeen zeker te danken is aan de verschillende maatregelen van de regering om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Slechts 4 sectoren op 10 kenden een daling van de tewerkstelling in 2021, namelijk de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22), de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93), de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32) en de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12). Bovendien valt de sector vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93) zowel op in de bilaterale als in de multilaterale benadering doordat die in 2021 nog steeds achterop hinkt zowel vergeleken met het jaar ervoor als met twee jaar eerder op het gebied van uitvoer en arbeidsplaatsen. Het zou kunnen dat die sector te lijden had onder een Brexit-effect, maar dat is nog te bevestigen.

1. Inleiding in het handelsverkeer

De **Belgische uitvoer in waarde naar het Verenigd Koninkrijk** volgde een dalende trend gedurende verschillende jaren, zoals aangetoond in tabel 1. Door de COVID-19-crisis en de verschillende maatregelen van de regering om de verspreiding van het virus tegen te gaan, nam de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk fors af in 2020 (-8,2 %). Met de verbetering van de situatie en de opleving van de wereldwijde bedrijvigheid nam de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk niettemin opvallend terug toe in 2021 (+36,4 %) en haalde die zelfs het beste resultaat voor de waarnemingsperiode met 21,2 miljard euro. Hoewel het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie daadwerkelijk verliet op de eerste januari van 2021 herwon de uitvoer daarmee een sterke dynamiek, en de dankzij die opleving konden zelfs de vorige uitvoerbedragen overschreden worden. Enige voorzichtigheid blijft evenwel geboden bij de interpretatie van die resultaten, omdat die ook een prijzenefect kunnen bevatten. Het gewicht van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk nam echter af tussen 2017 en 2021, meer bepaald van 7,2 % naar 6,3 %.

De **totale Belgische uitvoer in waarde naar de wereld** volgde globaal een stijgende trend tijdens de waarnemingsperiode, met uitzondering van een opvallende daling in de loop van 2020 (-6,9 % ten opzichte van het jaar ervoor). Die vermindering vindt ook haar oorsprong in de wereldwijde vertraging van de economische activiteit als gevolg van de coronacrisis. In 2021 was de opleving van de totale Belgische uitvoer weliswaar minder uitgesproken dan die van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk, maar was die toch bijzonder sterk, met een stijging van 29,8 % ten opzichte van 2020. Zo haalt de totale Belgische uitvoer eveneens het beste resultaat voor de waarnemingsperiode met 336,5 miljard euro.

Tabel 1. Recente evolutie van de uitvoer in waarde van België naar het Verenigd Koninkrijk en naar de wereld

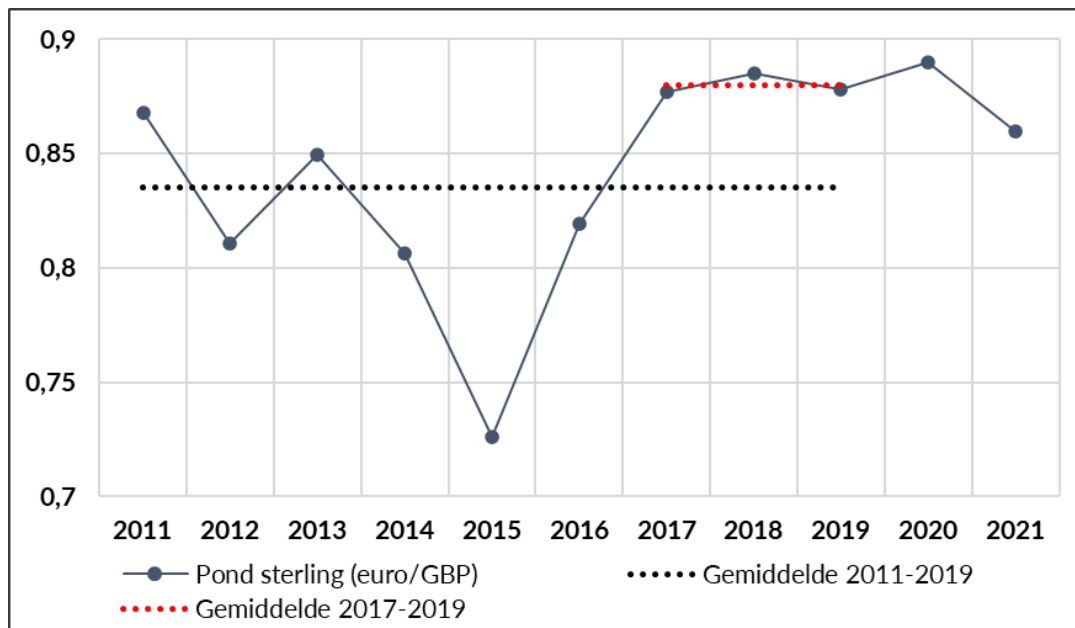
Bedragen in miljoen euro en wijzigingen in procent

Belgische uitvoer	2017	2018	2019	2020	2021
Naar het Verenigd Koninkrijk	18.851,7	18.153,6	16.914,0	15.521,2	21.178,6
Wijziging		-3,7%	-6,8%	-8,2%	36,4%
Naar de wereld	262.738,8	273.725,9	278.468,5	259.325,4	336.516,4
Wijziging		4,2%	1,7%	-6,9%	29,8%
Gewicht van het VK	7,2%	6,6%	6,1%	6,0%	6,3%

Bron: NBB, nationaal concept en eigen berekeningen.

Hoewel de **pond sterling** sterk aan waarde verloor in 2016 en 2017, is het sindsdien vrij stabiel gebleven, met uitzondering van een opwaardering in 2021. De evolutie van het pond sterling kan men zien in grafiek 1. In 2020 kon de, zij het geringe, waardevermindering van het pond sterling ten opzichte van de euro de afname van de handel niet verhinderen. We herhalen hier wel nog even dat de vermindering van het handelsverkeer algemeen was in 2020 als gevolg van het coronavirus. In 2021 had de opwaardering van het pond sterling in eerste instantie geen impact op de opleving van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk, aangezien deze bijzonder uitgesproken was.

Grafiek 1. Wisselkoers euro/GBP (jaarlijkse gemiddelden)

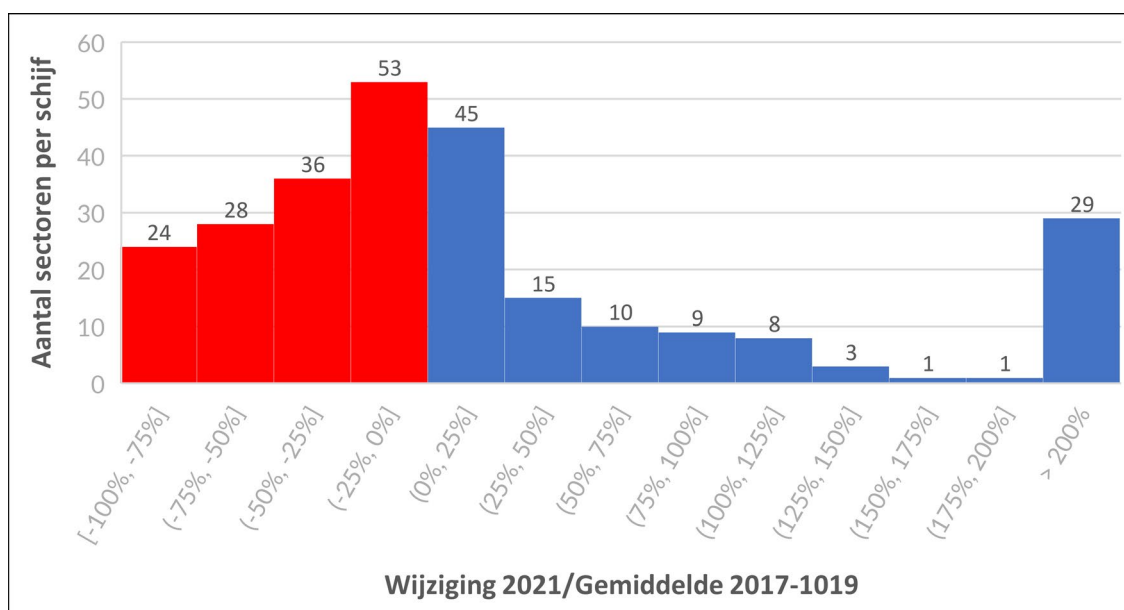
Bron: Eurostat.

2. Analyse van de spreiding

De wijziging van de uitvoer van België naar het Verenigd Koninkrijk in 2021 werd geraamd aan de hand van enerzijds de uitvoer in waarde voor 2021 en anderzijds het gemiddelde van de uitvoer voor 2017-2019, om zo enigszins de volatiliteit van de gegevens van de buitenlandse handel weg te werken.

De berekeningen werden uitgevoerd voor **262 sectoren** volgens de NACEBEL-nomenclatuur met 4 cijfers op basis van 274 sectoren. Er werden namelijk 12 sectoren uitgesloten van de analyse omdat de bedragen nul waren of omdat de groeicijfers onmogelijk te berekenen waren (in het geval van een deling door 0, bijvoorbeeld) voor de bestudeerde periode.

Grafiek 2. Verdeling van de wijziging van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (wijziging tussen 2021 en het gemiddelde 2017-2019)

Noot: De sectoren NACE 520 "Bruinkoolwinning", NACE 710 "Winning van ijzererts", NACE 2363 "Vervaardiging van stortklaar beton", NACE 3821 "Verwerking en verwijdering van ongevaarlijk afval" en NACE 5829 "Overige uitgeverijen van software" vertonen eveneens een positieve evolutie in 2021. Zij konden evenwel niet worden opgenomen in de grafiek aangezien hun uitvoer 2017-2019 nul bedroeg.

Bron: NBB, nationaal concept en eigen berekeningen.

2.1. Enkele opmerkingen in verband met de spreiding:

- Onder deze 262 sectoren waren er **141 sectoren die een daling van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk kenden** (wijziging van de uitvoer minder dan 0 %), terwijl **121 sectoren een stijging van hun uitvoer noteerden** (wijziging van de uitvoer meer dan 0 %).
- Voor 53 sectoren lag de vermindering van de uitvoer **lager dan 25 %**. Voor 36 sectoren was die vermindering **hoger dan of gelijk aan 25 % en lager dan 50 %**. Met andere woorden, iets meer dan een derde van de onderzochte sectoren kenden een daling van hun uitvoer, en meer bepaald een daling van minder dan 50 %.
- Voor 24 sectoren ziet men **de uitvoer dalen met minstens 75 %** (de meest linkse klasse op grafiek 2). Voor 4 van die 24 sectoren kan die daling verklaard worden door een positieve waarde voor het gemiddelde 2017-2019 en een nul-waarde in 2021. De 20 andere sectoren zullen grondiger onderzocht moeten worden.
- Voor 51 sectoren lag de toename **van de uitvoer hoger dan 75 %** (de 6 klassen rechts, gecumuleerd, in grafiek 2). Voor 29 onder hen ziet men de uitvoer meer dan verdrievoudigd, en voor 21 onder hen meer dan vervijfvoudigd¹.

¹ Er blijken 6 sectoren te zijn met een vrij lage waarde (lager dan 0,1 miljoen euro voor het gemiddelde 2017-2019), hetgeen dus de bijzonder hoge groeivoeten verklaard die waargenomen worden. Het gaat om de volgende sectoren:

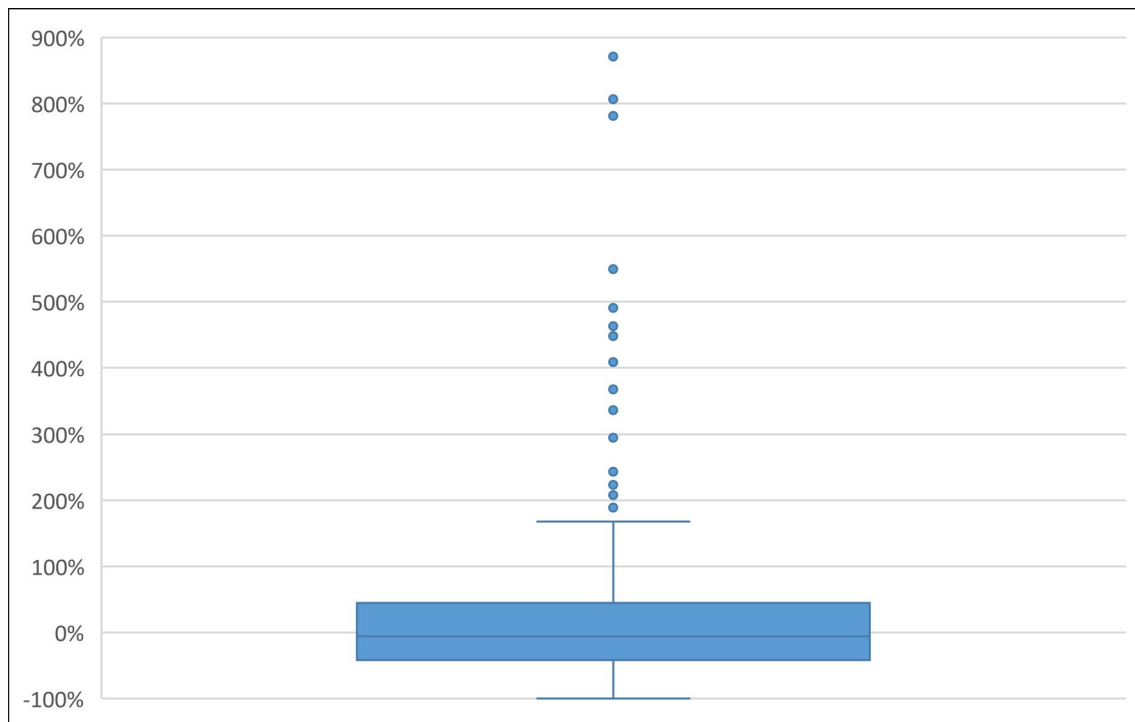
- Fokken van varkens (NACE 01.46) ;
- Vervaardiging van keramische tegels en plavuizen (NACE 23.31) ;
- Vervaardiging van militaire gevechtsvoertuigen (NACE 30.40) ;
- Vervaardiging van keukenmeubelen (NACE 31.02) ;
- Architecten (NACE 71.11) ;
- Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken (NACE 11.04).

De evolutie van elk van deze sectoren en ook de uitvoerbedragen vindt men in tabel A3 van de bijlagen.

- Een lijst van sectoren met dalingen of stijgingen van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk van meer dan 75 % kan men ook inzien in de bijlage (tabel A1 voor de verminderingen van meer dan 75 % en tabel A2 voor de stijgingen van meer dan 75 %).
- De sectoren die een cruciaal belang vertegenwoordigen in het handelsverkeer met het Verenigd Koninkrijk worden gedetailleerd beschreven in de sectorale benadering, onder hoofdstuk 3 van dit rapport.

Door een andere voorstelling, door middel van de “**snorrendoos**”, kan men **de verdeling samenvatten** van de wijzigingen van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk en **de extreme waarden** bepalen (zie grafiek 3). De helft van de waarnemingen ligt tussen -42 % en +44,5 %, zoals geïllustreerd door de lengte van de doos zonder de snorren. De middenwaarde (mediaan) komt overeen met een vermindering van de uitvoer met 6 %. De extreme waarden situeren zich buiten de snorren. Er zijn **30 sectoren** in dit geval die een toename van de uitvoer van meer dan 168 % vertonen. Zij worden geaggregeerd visueel weergegeven door de punten boven de bovenste snor.

Grafiek 3. Snorrendoos van de wijziging van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (wijziging tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019)

Noot: 10 sectoren werden in deze grafiek verborgen ter wille van de overzichtelijkheid, want zij vertegenwoordigen een stijging van de uitvoer hoger dan 1.000 %. Deze laatste kunnen nagekeken worden in de bijlagen in tabel A2.

Bron: NBB, nationaal concept en eigen berekeningen.

2.2. Conclusie over de spreiding

Als we kijken naar de evolutie van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019, dan wordt nog steeds een **algemene dalende trend** vastgesteld. Die wordt geïllustreerd door een asymmetrische verdeling links van de waarnemingen (zie grafiek 2) en een negatieve mediaan (zie grafiek 3). Voor de beschouwde sectoren zijn de dalingen van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk tijdens de beschouwde periode beperkt tot 100 %, terwijl de stijgingen onbeperkt zijn.

3. Sectorale benadering (2021)

Het vertrekpunt van de sectoranalyse berust op de analyse van de uitvoerstromen van goederen van België naar het Verenigd Koninkrijk. De voornaamste door België uitgevoerde producten vormen de **aandachtsectoren** die tevens bestudeerd zullen worden via andere indicatoren zoals de omzet, de tewerkstelling en de ondernemingsdynamiek. Terwijl de ondernemingen echter hun goederenuitvoer moeten aangeven volgens de gecombineerde nomenclatuur² (NC8), volgen de in deze studie voorgestelde cijfers van de handel de NACE-nomenclatuur, met de bedoeling andere indicatoren te kunnen opnemen die enkel beschikbaar zijn in de NACE-nomenclatuur. Om van de ene nomenclatuur naar de andere te kunnen overgaan (van de NC8 naar NACE), worden conversietabellen gebruikt waarmee een code van de gecombineerde nomenclatuur gekoppeld kan worden aan een overeenstemmende code in de NACE-nomenclatuur. Die conversies kunnen gemaakt worden op basis van de conversietabellen in het Eurostat-stelsel RAMON³.

De NACE-nomenclatuur die gebruikt wordt voor het handelsverkeer vormt dus niet hetzelfde universum als de NACE-nomenclatuur van de andere indicatoren. Voor die laatste gaat de NACE-nomenclatuur namelijk af op de hoofdactiviteit die opgegeven wordt door de ondernemingen. Bij wijze van voorbeeld: een onderneming die 80 % van haar omzet realiseert door de verkoop van een product A en 20 % van haar omzet door de verkoop van een product B zou volledig worden gerangschikt in de NACE-code van het product A (voor 100 % van haar omzet). Als die onderneming daarentegen 80 % aan producten A uitvoert en 20 % aan producten B, en die uitvoer wordt aangegeven op basis van de gecombineerde nomenclatuur, dan wordt 80 % van de uitvoer in verband met product A toegekend aan de NACE-code van product A, terwijl 20 % van de uitvoer van product B toegekend wordt aan de NACE-code van product B.

Tot slot volgen de in dit rapport gebruikte gegevens volgens de NACE-nomenclatuur het **nationaal concept** en worden die rechtstreeks aangeleverd door de Nationale Bank van België. De conversies werden dan ook niet manueel uitgevoerd door de FOD Economie.

² Het **geharmoniseerd systeem** (GS) is de internationale productnomenclatuur die opgesteld werd door de Werelddouaneorganisatie ten behoeve van de buitenlandse handel. Het GS dient als basis voor de douanetarieven en de statistieken van de buitenlandse handel. Het is een hiërarchisch gestructureerde nomenclatuur die gedetailleerde definities en kenmerken levert voor ongeveer 5 000 producten. Het omvat 96 hoofdstukken die elk een tweecijferige code dragen. De hoofdstukken zijn onderverdeeld in rubrieken, die elk weer in subrubrieken opgesplitst zijn. De rubrieken en subrubrieken worden geïdentificeerd aan de hand van een numerieke code met respectievelijk vier en zes cijfers. Hoewel het GS, in principe, enkel goederen betreft, dat wil zeggen producten met een fysieke dimensie, werd ook elektriciteit erin opgenomen. Het GS omvat dus geen diensten, maar wel de fysieke «verschijningen» van diensten (plannen van architecten, software-diskettes, originelen van kunstwerken en antiquiteiten van meer dan honderd jaar, en zo meer.).

De **gecombineerde nomenclatuur** (GN), de classificatie die in de Europese Unie gebruikt wordt voor de douanetarieven en de statistieken over de buitenlandse handel, is gedetailleerder dan het geharmoniseerd systeem. Ze werd van kracht in 1988. De rubrieken van de GN worden geïdentificeerd door middel van een achtcijferige numerieke code, twee cijfers meer dus dan de overeenstemmende code van het GS. De GN wordt jaarlijks bijgewerkt en heeft als verordening van de Raad bindende kracht in de lidstaten. De gecombineerde nomenclatuur is een classificatie die gebaseerd is op het Geharmoniseerd Systeem, maar met twee extra onderverdelingen.

³ [RAMON : Reference And Management Of Nomenclatures](#) (Eurostat)

3.1. Bilaterale benadering

3.1.1. Analyse van de uitvoer

De voornaamste Belgische sectoren die uitvoeren naar het Verenigd Koninkrijk volgens de bilaterale benadering⁴ voor de periode 2017-2019 vindt men in tabel 2.

Tabel 2. Voornaamste Belgische sectoren die uitvoeren naar het Verenigd Koninkrijk volgens de bilaterale benadering⁵

Beschrijving	Code NACE	Gewicht in de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (gemiddelde 2017-2019)	2019 Uitvoer in euro	2020 Uitvoer in euro	2021 Uitvoer in euro	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	2910	15,0%	2.479.808.450	2.498.313.921	1.606.470.390	-35,7%	-35,2%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	7,8%	980.786.102	1.296.980.690	4.302.702.502	231,7%	338,7%
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	4,7%	765.673.606	622.107.868	884.346.418	42,2%	15,5%
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	4,6%	643.118.346	446.739.442	732.198.345	63,9%	13,9%
Vervaardiging van andere organische chemische basisproducten	2014	3,0%	495.502.277	383.798.694	522.388.856	36,1%	5,4%
Staalindustrie	2410	2,9%	504.126.798	330.866.209	478.713.845	44,7%	-5,0%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	2,8%	633.728.525	47.246.227	32.259.872	-31,7%	-94,9%
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250	2,7%	482.905.039	330.139.191	406.405.492	23,1%	-15,8%
Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	2,1%	373.842.416	321.715.910	576.396.699	79,2%	54,2%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	2,0%	334.993.481	305.177.650	290.660.532	-4,8%	-13,2%

Bron: NBB, nationaal concept en eigen berekeningen

De tien voornaamste sectoren in tabel 10 zijn samen goed voor bijna de helft (47,6 %) van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk voor het gemiddelde 2017-2019. Onder die tien sectoren die het meest uitvoerden in waarde vindt men de vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10), de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20), de

⁴ Door middel van de bilaterale benadering kunnen goederen of sectoren uitgelicht worden volgens hun belang in het handelsverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk. In zekere zin komen er op die manier productspecialisaties naar voren.

⁵ De sector winning van aardgas (NACE 0620) zou moeten voorkomen in de tabel van tien voornaamste sectoren die uitvoeren naar het Verenigd Koninkrijk volgens de bilaterale benadering. Gemiddeld voor de periode 2017-2019 was de uitvoer van deze sector goed voor 2,6 % van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk. De cijfers van die sector vertonen echter een grote wijziging en ze vereisen voorzichtigheid bij de interpretatie ervan. De geïnteresseerde lezer vindt de uitvoerbedragen van die sector in de statistische bijlage.

vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16) en de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20). In **2021** kenden drie van de tien voornaamste sectoren een vermindering van hun uitvoer ten opzichte van 2020. Het betreft de vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; -35,7 %), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; - 31,7 %) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; -4,8 %). De zeven andere sectoren kenden een toename van hun uitvoer in 2021 ten opzichte van 2020, ondanks het einde van de overgangperiode na de effectieve uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. De vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; +231,7 %) kon zijn uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk zelfs meer dan verdrievoudigen over die periode. Hoewel de meeste van de voornaamste sectoren volgens de bilaterale benadering een opleving van hun uitvoer kenden in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor, konden **de helft onder hen toch niet terug aanknopen bij het niveau van voor de coronacrisis**. Het gaat hier om de vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10), de staalindustrie (NACE 24.10), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93). De andere sectoren vertonen een toename van hun uitvoer in 2021 ten opzichte van 2019. De waaier aan negatieve wijzigingen van de uitvoer ten opzichte van het peil de crisis gaat van -5 % voor de staalindustrie (NACE 24.10) tot -94,9 % voor de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10)⁶.

3.1.2. Indicator voor de activiteit

Tabel 3. Omzet in de bilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	2019 Omzet in duizenden euro	2020 Omzet in duizenden euro	2021 Omzet in duizenden euro	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Bouw en assemblage van motorvoertuigen	2910	10.508.960	10.073.196	10.547.721	4,7%	0,4%	0,74%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	19.513.427	19.140.107	20.378.455	6,5%	4,4%	1,42%
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	4.894.860	5.188.246	6.595.137	27,1%	34,7%	0,46%
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	45.965.860	28.031.917	42.424.562	51,3%	-7,7%	2,96%
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	16.106.805	12.834.667	18.668.624	45,5%	15,9%	1,30%
Staalindustrie	2410	11.318.225	8.443.403	11.163.212	32,2%	-1,4%	0,78%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	472.996	516.211	579.961	12,3%	22,6%	0,04%
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250	2.020.258	2.052.536	2.100.634	2,3%	4,0%	0,15%
Vervaardiging andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	2.208.661	1.871.058	1.701.839	-9,0%	-22,9%	0,12%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	1.379.551	1.226.163	1.382.105	12,7%	0,2%	0,10%

Bron: Statbel, gegevens op basis van de btw-aangiften en eigen berekeningen

⁶ We moeten hierbij vermelden dat er een herschikking van de vaccins is gebeurd tussen de NACE-code 21.10 en de NACE-code 21.20. Met de coronapandemie en de verschillende vaccinatiecampagnes om de bevolkingen zo goed mogelijk te beschermen, werden er in 2021 bovendien heel wat vaccins gecreëerd, hetgeen de forse groei voor de NACE-code 21.20 verklaart.

Sectoren samengenomen

De 10 voornaamste sectoren die opgenomen zijn in tabel 3 vertegenwoordigen samen een gewicht van 8,07 % van de omzet van de Belgische economie in 2021, dat is iets meer dan 115,5 miljard euro tegenover om en bij de 89,4 miljard euro in 2020 (+29,3 % vergeleken met het jaar ervoor). Als men 2019 als een basisjaar neemt (jaar zonder COVID-19), dan ligt de totale omzet van deze 10 voornaamste sectoren in 2021 daarnaast ook 1,0 % hoger dan in 2019. Aldus was de opleving van de verkoop in 2021 voldoende om het verlies in 2020 goed te maken.

Sectoren apart

Negen van de tien sectoren kenden een toename van hun omzet **in 2021 ten opzichte van 2020**, getuige van een opleving van de economische bedrijvigheid. De vier sectoren die de grootste stijgingen kenden (van meer dan 20 %) van hun omzet tijdens deze periode zijn: de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; +51,3 %), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; +45,5 %), de staalindustrie (NACE 24.10; +32,2 %) en de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; +27,1 %). Die 4 sectoren samen zijn al goed voor 68,2 % van de omzet van 2021 van alle 10 sectoren in tabel 3.

Vergelijkt men echter de gegevens **van 2021 ten opzichte van 2019**, beschouwd als basisjaar (geen schok door COVID-19), dan haalden zeven sectoren op tien een hogere omzet dan voor de crisis, en slechts drie sectoren slaagden daar niet in.

De zeven sectoren van tabel 3 waarvan de omzet van 2021 hoger lag dan het bedrag van voor de crisis zijn: de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; +34,7 %), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; +22,6 %), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; +15,9 %), de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; +4,4 %), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50 ; 4,0 %), de bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; +0,4 %) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; +0,2 %). Deze 7 sectoren vertegenwoordigen echter slechts 52,1 % van de omzet van alle 10 sectoren samen in tabel 3.

De drie andere sectoren hebben nog steeds niet het omzetcijfer van voor de crisis gehaald, waarbij het verschil gaat van 1,4 % voor de staalindustrie (NACE 24.10) tot 22,9 % voor de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32). Die drie sectoren zijn goed voor 47,9 % van de omzet van alle 10 sectoren uit tabel 3 samen.

3.1.3. Indicatoren voor de tewerkstelling

Tabel 4. Tewerkstelling en arbeidsplaatsen en aantal werkgevers in de bilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	2019 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2020 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2021 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Bouw en assemblage van motorvoertuigen	2910	16.510	16.563	16.359	-1,2%	-0,9%	0,40%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	25.855	26.911	27.734	3,1%	7,3%	0,67%
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	7.574	7.527	7.627	1,3%	0,7%	0,18%
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	4.733	4.810	4.294	-10,7%	-9,3%	0,10%
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	12.114	12.244	12.328	0,7%	1,8%	0,30%
Staalindustrie	2410	11.555	11.403	11.356	-0,4%	-1,7%	0,27%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	1.423	1.521	1.562	2,7%	9,8%	0,04%
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250	5.188	5.257	5.344	1,7%	3,0%	0,13%
Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	6.841	6.226	5.773	-7,3%	-15,6%	0,14%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	5.737	5.537	5.412	-2,3%	-5,7%	0,13%

Bron: RSZ-kwartaalgegevens bewerkt door Statbel en eigen berekeningen

Sectoren samengenomen

De 10 voornaamste sectoren uit tabel 4 totaliseerden 97.788 **arbeidsplaatsen** in 2021 en vertegenwoordigen samen niet meer dan 2,4 % van de arbeidsplaatsen in de Belgische economie in 2021. Ze daalden met 0,2 % ten opzichte van 2020, met toen 97.997 arbeidsplaatsen. Als men echter 2019 als basisjaar beschouwt (jaar zonder COVID-19), dan ligt het aantal arbeidsplaatsen van deze 10 voornaamste sectoren in 2021 iets meer dan 0,3 % hoger dan het peil van voor de crisis, zijnde 2019.

Sectoren apart

De helft van de sectoren in tabel 4 kenden een toename van de **arbeidsplaatsen in 2021 ten opzichte van 2020**. Het betreft de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; +3,1 %), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; +2,7 %), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50; +1,7 %), de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; +1,3 %) en de vervaardiging andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; +0,7 %). Die vijf sectoren zijn reeds goed voor iets meer dan de helft van de arbeidsplaatsen van alle sectoren in tabel 4 (54.594 van 97.788 jobs, ofte 55,8 %).

De 5 andere sectoren kenden in 2021 een **vermindering van het aantal arbeidsplaatsen vergeleken met het jaar ervoor**, gaande van 0,4 % voor de staalindustrie (NACE 24.10) tot 10,7 %

voor de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20). Die vijf sectoren vertegenwoordigen 44,2 % van de arbeidsplaatsen van alle 10 sectoren uit tabel 4.

Vergelijkt men de gegevens van 2021 **met de gegevens van 2019**, dan tekent zich hetzelfde beeld af. Zo kenden de sectoren met een toename van het aantal arbeidsplaatsen in 2021 vergeleken met het jaar ervoor tevens een verbetering ten opzichte van 2019 en omgekeerd.

Het aantal arbeidsplaatsen **oversteeg in 2021 dus het peil van voor de crisis** voor de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; +7,3 %), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; +9,8 %), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50; +3,0 %), de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; +0,7 %) en de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; +1,8 %). Die vijf sectoren vertegenwoordigen alleen al iets meer dan de helft van de arbeidsplaatsen van alle sectoren uit tabel 4 (54.594 van 97.788 banen, dat is 55,8 %).

De arbeidsplaatsen **dalen nog steeds in 2021 ten opzichte van de situatie voor de crisis** in de bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; -0,9 %), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; -9,3 %), de staalindustrie (NACE 24.10; -1,7 %), de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32 ; -15,6 %) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; -5,7 %). Zoals gezegd vertegenwoordigen deze vijf sectoren 44,2 % van de arbeidsplaatsen van alle 10 sectoren uit tabel 4.

3.1.4. Indicatoren voor de ondernemingsdynamiek

Tabel 5. Ondernemingsdynamiek in de bilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	Btw-plichtige ondernemingen			Oprichtingen			Schrappingen			Faillissementen		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Bouw en assemblage van motor voertuigen	2910	63	66	68	1	0	2	0	1	0	0	0	3
Vervaardiging farmaceutische producten	2120	146	151	155	2	2	1	2	1	1	0	1	1
Vervaardiging kunststoffen in primaire vormen	2016	97	96	96	3	0	1	1	0	1	0	1	0
Vervaardiging geraffineerde aardolie producten	1920	22	22	21	0	0	1	0	1	1	0	1	0
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	71	70	72	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Staalindustrie	2410	100	99	103	1	1	1	1	1	2	2	3	0
Vervaardiging farmaceutische grondstoffen	2110	74	84	90	1	2	4	0	1	1	1	0	0
Vervaardiging medische en tandheel kundige instrumenten en benodigd heden	3250	1347	1332	1325	5	4	5	11	4	7	8	9	7
Vervaardiging andere delen en toebehoren van motor voertuigen	2932	130	131	134	1	0	1	2	1	2	0	1	0
Vervaardiging vloerkleden en tapijt	1393	118	114	118	0	1	1	2	1	0	0	1	0

Bron: Statbel en eigen berekeningen. Legenda : Groen = Verbetering ten opzichte van 2020, Rood = Verslechtering ten opzichte van 2020, Grijs = Status quo ten opzichte van 2020.

Sectoren samengenomen

In 2021 waren de 10 voornaamste sectoren uit tabel 5 in totaal goed voor 2.183 **btw-plichtige ondernemingen** en vertegenwoordigen zij hiermee slechts een 0,2 % van de btw-plichtige ondernemingen van de Belgische economie, dat is 0,9 % van ondernemingen meer dan in 2020 (2.164 btw-plichtige ondernemingen). Het aantal btw-plichtige ondernemingen van die 10 voornaamste sectoren ligt in 2021 overigens hoger dan voor de crisis (2019).

Die 10 sectoren waren in totaal goed voor 17 **opgerichte ondernemingen** en vertegenwoordigden daarmee slechts 0,19 % van de opgerichte ondernemingen in de Belgische economie in 2021, dat zijn 7 opgerichte ondernemingen meer dan in 2020. Ten opzichte van het basisjaar (2019) ligt het aantal opgerichte ondernemingen voor die tien sectoren in 2021 ook hoger, namelijk 17 nieuwe ondernemingen in 2021 tegenover 14 nieuwe ondernemingen in 2019. Het aantal **schrappingen van ondernemingen** in de 10 sectoren ligt hoger in 2021 ten opzichte van 2020, namelijk 14 schrappingen in 2021 tegenover 11 schrappingen in 2020. Ten opzichte van het basisjaar (2019) bedraagt de vermindering van het aantal geschrapte ondernemingen 26,5 %, dat zijn 14 geschrapte ondernemingen in 2021 tegenover 20 geschrapte ondernemingen in 2019. Men stelt derhalve in 2021 een zekere ondernemingsdynamiek vast, aangezien het aantal opgerichte

ondernemingen hoger ligt dan het aantal geschrapte ondernemingen voor de tien sectoren samen. Hetgeen niet het geval was voor de twee voorgaande jaren.

Het aantal **faillissementen** neemt af in 2021 ten opzichte van 2020, van 17 faillissementen in 2020 naar 11 faillissementen in 2021, terwijl men een omgekeerde beweging had kunnen verwachten, gezien het einde van de moratoria die de regering had ingevoerd in 2020. Ten opzichte van het basisjaar (2019) ligt het aantal faillissementen in 2021 eveneens lager dan in 2019 (1 faillissement minder dan in 2019).

Sectoren apart

In 2021 kenden zeven sectoren op tien een gunstige evolutie van het aantal btw-plichtige ondernemingen ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de bouw van motorvoertuigen (NACE 29.10; +4,2 %), de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; +3,0 %), de vervaardiging andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; +2,9 %), de staalindustrie (NACE 24.10; +4,0 %), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; +8,1 %), de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32; +2,1 %) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; +3,1 %). Die 7 sectoren vertegenwoordigen echter slechts 33,9 % van de btw-plichtige ondernemingen van alle sectoren die opgenomen zijn in tabel 5 (741 van de 2.183 btw-plichtige ondernemingen). Twee andere sectoren uit tabel 5 kenden een vermindering van het aantal btw-plichtigen in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor, een vermindering die gaat van 0,5 % voor de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50) tot 1,2 % voor de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20). Een andere sector kent een status quo in 2021 ten opzichte van 2020 met 96 btw-plichtige ondernemingen. Het betreft de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16). Die drie sectoren vertegenwoordigen 66,1 % van de btw-plichtige ondernemingen (1.442 van 2.183 btw-plichtige ondernemingen).

Vergelijkt men de gegevens van 2021 met dezelfde periode van 2019, dat beschouwd wordt als basisjaar (geen schok door COVID-19), dan zijn er zes sectoren op 10 die een gunstige evolutie vertonen van het aantal btw-plichtigen, gaande van een stijging van 1,8 % voor de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14) tot een stijging van 22,0 % voor de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10). Die zes sectoren vertegenwoordigen echter slechts 28,5 % van de btw-plichtige ondernemingen (623 van 2.183 btw-plichtige ondernemingen). Van de vier andere resterende sectoren kenden er drie een daling van het aantal btw-plichtige ondernemingen in 2021 ten opzichte van 2019, waardoor ze dus nog niet hun niveau van voor de crisis ingehaald hebben. De dalingen gaan van 1,3 % voor de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16) tot 2,3 % voor de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20). Een andere sector vertoont een status quo van het aantal btw-plichtigen in 2021 ten opzichte van 2019 met 118 btw-plichtige ondernemingen. Het betreft de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93). Die vier sectoren vertegenwoordigen 71,5 % van de btw-plichtige ondernemingen (1.560 van 2.183 btw-plichtige ondernemingen).

In 2021 kenden zeven sectoren een gunstige evolutie in termen van **oprichtingen van ondernemingen** ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; 2 oprichtingen meer), de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; een oprichting meer), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; een oprichting meer), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; een oprichting meer), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; twee oprichtingen meer), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50; een oprichting meer) en de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32; een oprichting meer). Die zeven sectoren vertegenwoordigen 82,4 % van de opgerichte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 5 (14 van de 17 opgerichte ondernemingen). Onder de drie resterende sectoren kenden er twee hetzelfde aantal oprichtingen als het jaar ervoor. Zij vertegenwoordigen slechts 11,8 % van de opgerichte ondernemingen door alle sectoren uit tabel 5. Een sector kende een daling van het aantal oprichtingen van ondernemingen in 2021 ten opzichte van 2020: de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20), met een oprichting van ondernemingen in 2021 tegenover twee oprichtingen in 2020.

Vergelijkt men de gegevens van 2021 met de gegevens van 2019, dan zijn er slechts vier sectoren op 10 die een gunstige evolutie doormaken op het vlak van oprichtingen van ondernemingen. Het betreft de bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; een oprichting meer), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; een oprichting meer), de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; drie oprichtingen meer) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; een oprichting meer). Die vier sectoren vertegenwoordigen 47,1 % van de opgerichte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 5 (8 van de 17 opgerichte ondernemingen). Twee sectoren op 10 kenden een ongunstige evolutie qua oprichtingen van ondernemingen, namelijk de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; een oprichting minder) en de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16; twee oprichtingen minder). Zij vertegenwoordigen 11,8 % van de opgerichte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 5 (2 van de 17 opgerichte ondernemingen). De vier andere sectoren zijn constant gebleven qua aantal opgerichte ondernemingen tussen 2019 en 2021, namelijk 47,1 % van de opgerichte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 5 (8 van de 17 opgerichte ondernemingen).

Hoewel het aantal opgerichte ondernemingen voor die 10 sectoren in 2021 hoger ligt dan voor de crisis voor dezelfde referentieperiode (17 tegenover 14), nam dit wel af tijdens de coronacrisis, met nog slechts 10 oprichtingen van ondernemingen.

In 2021 kenden er vier sectoren een ongunstige evolutie op het gebied van **schrappingen van ondernemingen** ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16 ; een bijkomende schrapping), de staalindustrie (NACE 24.10; een schrapping meer), de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50; drie schrappingen extra) en de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32; een schrapping meer). Die vier sectoren vertegenwoordigen 85,7 % van de geschrapte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 5 (12 van de 14 opgerichte ondernemingen).

Twee andere sectoren kenden een gunstige evolutie. Het betreft de bouw van motorvoertuigen (NACE 29.10; een schrapping minder) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; een schrapping minder). Die twee sectoren noteerden geen enkele schrapping van ondernemingen in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. De vier andere sectoren bleven constant qua schrappingen van ondernemingen in 2021 en waren goed voor 21,4 % van de schrappingen van ondernemingen. Het betreft de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20; een enkele schrapping), de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20; een enkele schrapping), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14; geen enkele schrapping) en de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10; een enkele schrapping).

Vergelijkt men de gegevens van 2021 met die van 2019, dan kenden er vier sectoren op 10 een gunstige evolutie qua schrappingen van ondernemingen, gaande van een schrapping minder voor de vervaardiging van farmaceutische producten (NACE 21.20), de vervaardiging van andere organische chemische basisproducten (NACE 20.14) tot vier schrappingen minder voor de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50). Die vier sectoren vertegenwoordigen 57,1 % van de schrappingen van ondernemingen onder de schrappingen die vermeld worden in tabel 5 in 2021. Drie sectoren kenden een ongunstige evolutie, met een geschrapte onderneming meer voor de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten (NACE 19.20), de staalindustrie (NACE 24.10) en de vervaardiging van farmaceutische grondstoffen (NACE 21.10). Die drie sectoren vertegenwoordigen 28,6 % van de schrappingen van ondernemingen in 2021. De drie andere sectoren vertonen een status quo wat betreft het aantal schrappingen in 2021 vergeleken met 2019. Het betreft de bouw en assemblage van motorvoertuigen (NACE 29.10; geen enkele schrapping), de vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen (NACE 20.16 ; een enkele schrapping) en de vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen (NACE 29.32; twee schrappingen).

Op het vlak van **faillissementen** noteerden alle 10 sectoren uit tabel 5 slechts 11 faillissementen van ondernemingen in 2021 tegenover 17 faillissementen van ondernemingen in 2020 en 12 faillissementen in 2019. Het moet vermeld worden dat de twee moratoria die in 2020 werden ingesteld door de regering niet verhinderd hebben dat het aantal faillissementen toegenomen is in 2020 voor sommige sectoren uit tabel 5. In 2021 zijn de 11 opgetekende faillissementen te situeren in de bouw van motorvoertuigen (NACE 29.10; drie faillissementen), de vervaardiging van

farmaceutische producten (NACE 21.20; een faillissement) en de vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden (NACE 32.50; 7 faillissementen). Die laatste sector is alleen al goed voor 63,6 % van de faillissementen in 2021 (7 van de 11 faillissementen). De 11 faillissementen voor alle sectoren samen van tabel 5 vertegenwoordigen slechts 0,2 % van alle faillissementen in 2021 in België (11 van de 6.533 faillissementen).

3.2. Multilaterale benadering

3.2.1. Analyse van de uitvoer

De voornaamste sectoren die door België uitgevoerd worden naar het Verenigd Koninkrijk volgens de multilaterale benadering vindt u in tabel 6.

Tabel 6. Voornaamste sectoren uitgevoerd door België naar het Verenigd Koninkrijk volgens de multilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	Aandeel van de sector bestemd voor het Verenigd Koninkrijk in de totale Belgische uitvoer van de sector (gemiddelde 2017-2019)	2019 Uitvoer in euro	2020 Uitvoer in euro	2021 Uitvoer in euro	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	31,4%	54.812.093	45.267.504	95.060.852	110,0%	73,4%
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	30,9%	250.334.213	226.571.772	231.338.431	2,1%	-7,6%
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	25,5%	7.408.027	8.873.571	4.758.350	-46,4%	-35,8%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	25,4%	334.993.481	305.177.650	290.660.532	-4,8%	-13,2%
Bosbouw	0210	21,1%	2.674.742	1.993.724	2.050.748	2,9%	-23,3%
Productie van elektriciteit	3511	19,5%	218.502.277	178.011.683	707.430.484	297,4%	223,8%
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	19,2%	17.159.589	19.974.174	18.132.882	-9,2%	5,7%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	19,0%	27.442.260	29.573.494	133.847.127	352,6%	387,7%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	16,6%	6.219.284	3.874.064	744.719	-80,8%	-88,0%
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	16,4%	347.806.442	335.382.036	306.781.752	-8,5%	-11,8%

Bron: NBB, nationaal concept en eigen berekeningen

Onder de tien sectoren waarvoor het Verenigd Koninkrijk een belangrijke afzetmarkt vormt voor hun uitvoer kenden vijf sectoren een stijging van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in **2021** (ten opzichte van het jaar ervoor), waaronder de bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32), waarbij het aandeel van het Verenigd Koninkrijk 31,4 % bedraagt, hetgeen betekent dat 31,4 % van de Belgische uitvoer van deze producten voor het Verenigd

Koninkrijk bestemd zijn voor de periode 2017-2019. De stijgingen variëren van 2,1 % voor de uitvoer van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22) tot 352,6 % voor de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32). Daarentegen daalde de uitvoer voor vijf sectoren, waarbij de geringste vermindering de vervaardiging van vloerkleden en tapijt betreft (NACE 13.93; -4,8 %) en de sterkste vermindering de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12⁷; -80,8 %).

Terwijl de helft van de hier geanalyseerde sectoren een toename van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk kenden in 2021 (ten opzichte van het jaar ervoor), **kon de meerderheid van de sectoren echter niet het peil van voor de coronacrisis halen**. Ten opzichte van 2019 vertonen slechts vier sectoren op tien hogere exportbedragen dan in 2021. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +73,4 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +223,8 %), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; +5,7 %) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; +387,7 %).

Omgekeerd kenden zes sectoren lagere uitvoerbedragen in 2021 dan in 2019. De grootste vermindering ziet men bij de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12; -88 %), terwijl de kleinste vermindering waargenomen wordt voor de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; -7,6 %). Onder die zes sectoren vertoonden enkel de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22) en de bosbouw (NACE 02.10) een opleving van hun uitvoer in 2021 (ten opzichte van 2020), zonder dat die echter voldoende was om de bedragen van voor de coronacrisis te halen. Voor de macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73) lag de uitvoer van 2021 weliswaar hoger dan die van 2019, maar lager dan die van 2020. Voorzichtigheid blijft geboden, want het is op dit moment nog moeilijk om het Brexit-effect van het corona-effect of eventueel nog een ander effect te isoleren. Bovendien zouden de stijgingen die genoteerd werden in 2021 niet meer dan een inhaaleffect kunnen zijn.

⁷ Volgens Statbel omvat die sector de inzameling van gevaarlijk afval, d.w.z. afval dat nog gevaarlijke bestanddelen bevat voor de menselijke gezondheid en het milieu, zoals explosieve, oxiderende, ontvlambare, giftige, irriterende, schadelijke, kankerverwekkende, bijtende, infectueuze of andere bestanddelen. Men vindt er ook de inzameling van gebruikte batterijen. Die groep omvat eveneens de activiteiten met betrekking tot het identificeren, behandelen, verpakken en etiketteren van afval met het oog op transport.

3.2.2. Indicator voor de activiteit

Tabel 7. Omzet in de multilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	2019 Omzet in duizenden euro	2020 Omzet in duizenden euro	2021 Omzet in duizenden euro	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	518.246	595.999	681.353	14,3%	31,5%	0,05%
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	1.902.788	1.903.567	1.786.306	-6,2%	-6,1%	0,12%
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	25.512	683	984	44,1%	-96,1%	0,00%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	1.379.551	1.226.163	1.382.105	12,7%	0,2%	0,10%
Bosbouw	0210	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Productie van elektriciteit	3511	21.985.202	21.529.640	24.159.569	12,2%	9,9%	1,69%
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	133.952	150.206	142.263	-5,3%	6,2%	0,01%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	110.244	108.278	114.826	6,0%	4,2%	0,01%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	690.750	644.755	712.667	10,5%	3,2%	0,05%
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	3.547.504	3.288.187	3.701.210	12,6%	4,3%	0,26%

Bron: Statbel, gegevens op basis van de btw-aangiften en eigen berekeningen

Sectoren samen genomen

De 9 voornaamste sectoren⁸ in tabel 7 vertegenwoordigen samen slechts een gewicht van 2,3 % van de omzet van de Belgische economie in 2021, dat is iets meer dan 32,7 miljard euro tegenover om en bij de 29,5 miljard euro in 2020 (+11,0 % vergeleken met het jaar ervoor). Als men daarnaast 2019 als een basisjaar beschouwt (jaar zonder COVID-19), dan ligt de omzet van die 9 voornaamste sectoren in 2021 7,9 % hoger dan in 2019. De achteruitgang van de verkoop die men zag in 2020 vergeleken met het jaar ervoor heeft zich dus niet doorgezet in 2021.

Sectoren apart

Zeven sectoren op negen kenden een toename van hun omzet in 2021 ten opzichte van 2020.

Het betreft de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03; +44,1 %), de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +14,3 %), de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; +12,7 %), de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31; +12,6 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +12,2 %), de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12; +10,5 %) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; +6,0 %). Deze zeven sectoren vertegenwoordigen 94,1 % van de omzet van 2021 van alle 9 sectoren uit tabel 7, waarbij de sector productie van elektriciteit (NACE 35.11) alleen al goed is voor 73,9 %. De twee andere sectoren kenden een vermindering

⁸ De omzet van de bosbouw (NACE 02.10) is niet beschikbaar.

van hun omzet in 2021 ten opzichte van 2020. Het betreft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; -6,2 %), en de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; -5,3 %). Die twee sectoren vertegenwoordigen slechts 5,9 % van de omzet van 2021 van alle negen sectoren uit tabel 7.

Vergelijkt men de gegevens van 2021 met die van 2019, dan zijn er ook zeven sectoren op negen die een positieve evolutie vertonen en die dus hun omzetcijfer van voor de coronacrisis ingelopen hebben. Het betreft evenwel niet helemaal dezelfde 7 sectoren als hierboven. Zo had de sector vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03) weliswaar de grootste groei van zijn omzet gekend in 2021 (+44,1 % vergeleken met het jaar ervoor), maar die was niet voldoende geweest om terug het omzetpeil van voor de crisis te halen. De omzet van die sector blijft namelijk nog 96,1 % lager dan het bedrag van voor de crisis. De zes andere sectoren zijn wel dezelfde als hierboven.

We voegen er nog aan toe dat de omzet in 2021 van de sector vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; -5,3 %) weliswaar gedaald is, maar hij ligt niettemin 6,2 % hoger dan voor de crisis. De laatste sector waarvan de omzet niet terug zijn niveau van voor de crisis haalde, blijft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22), met een verschil van 6,1 %. De twee sectoren waarvan de omzet lager blijft dan voor de crisis zijn goed voor 5,5 % van de omzet van alle negen sectoren uit tabel 7 samengenomen.

3.2.3. Indicatoren voor de tewerkstelling

Tabel 8. Tewerkstelling en arbeidsplaatsen en aantal werkgevers in de multilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	2019 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2020 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2021 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	2.033	2.105	2.207	4,8%	8,6%	0,05%
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	1.980	1.983	1.880	-5,2%	-5,0%	0,05%
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	54	1	1	25,0%	-97,7%	0,00%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	5.737	5.537	5.412	-2,3%	-5,7%	0,13%
Bosbouw	0210	119	116	132	14,3%	10,7%	0,00%
Productie van elektriciteit	3511	5.705	5.930	5.955	0,4%	4,4%	0,14%
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	442	450	463	2,8%	4,7%	0,01%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	428	458	453	-0,9%	6,0%	0,01%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	847	860	786	-8,7%	-7,2%	0,02%
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	5.671	5.961	6.038	1,3%	6,5%	0,15%

Bron: RSZ-kwartaalgegevens bewerkt door Statbel en eigen berekeningen

Sectoren samengenomen

De 10 voornaamste sectoren die opgenomen werden in tabel 8 waren samen goed voor in totaal 23.327 **arbeidsplaatsen** in 2021 en vertegenwoordigden samen slechts 0,56 % van de arbeidsplaatsen van de Belgische economie van 2021, tegenover 23.339 arbeidsplaatsen in 2020 (-0,3 % vergeleken met het jaar ervoor). Als men echter 2019 als een basisjaar beschouwt (jaar zonder COVID-19), dan kent het aantal arbeidsplaatsen van deze 10 voornaamste sectoren in 2021 een stijging met 1,4 % ten opzichte van 2019. In weerwil van de vermindering van de tewerkstelling die vastgesteld werd in 2021 vergeleken met het jaar ervoor, blijft de tewerkstelling van deze tien sectoren dan hoger dan voor de crisis.

Sectoren apart

Zes sectoren op tien kenden een **toename** van het aantal arbeidsplaatsen in **2021** ten opzichte van 2020. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +4,8 %), de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03; +25,0 %), de bosbouw (NACE 02.10; +14,3 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +0,4 %), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; +2,8 %) en de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31; +1,3 %). Die zes sectoren vertegenwoordigen samen ongeveer 63,4 % van de arbeidsplaatsen van alle sectoren uit tabel 8 (14.796 van de 23.327 arbeidsplaatsen).

Vier andere sectoren uit tabel 8 kenden een **vermindering** van het aantal arbeidsplaatsen vergeleken met het jaar ervoor in **2021**. Het betreft een daling gaande van 0,9 % voor de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32) tot 8,7 % voor de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12). Die vier sectoren vertegenwoordigen 36,6 % van de arbeidsplaatsen van alle 10 sectoren uit tabel 8 (8.531 van de 23.327 arbeidsplaatsen).

Uitgaande van de gegevens van 2019 kenden zes sectoren een toename van het aantal arbeidsplaatsen in 2021, waarvan er vijf ook een stijging noteerden in 2021 ten opzichte van 2020. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +8,6 %), de bosbouw (NACE 02.10; +10,7 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +4,4 %), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; +4,7 %), en de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31; +6,5 %). Bij de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32) ziet men ondanks de daling vergeleken met het jaar ervoor (-0,9 %) dat het aantal arbeidsplaatsen in 2021 6 % hoger ligt dan voor de crisis. Die zes sectoren vertegenwoordigen samen 65,4 % van de arbeidsplaatsen van alle sectoren uit tabel 8 (15.248 van de 23.327 arbeidsplaatsen). Vier andere sectoren uit tabel 8 kenden een vermindering van het aantal arbeidsplaatsen in 2021 ten opzichte van 2019 (waarvan er drie ook een vermindering optekenden in 2021 ten opzichte van 2020), meer bepaald een daling gaande van 5,0 % voor de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; 1.880 arbeidsplaatsen in 2021 tegenover 1.980 arbeidsplaatsen in 2019) tot 97,7 % voor de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03; 1 arbeidsplaats in 2021 tegenover 54 arbeidsplaatsen in 2019). Die vier sectoren vertegenwoordigen 34,6 % van de arbeidsplaatsen van alle 10 sectoren uit tabel 8 (8.078 van de 23.327 arbeidsplaatsen).

3.2.4. Indicatoren voor de ondernemingsdynamiek

Tabel 9. Ondernemingsdynamiek in de multilaterale benadering

Beschrijving	Code NACE	Btw-plichtige ondernemingen			Oprichtingen			Schrappingen			Faillissementen		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	85	94	108	1	0	1	0	1	0	0	1	0
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	14	15	14	1	1	0	0	0	2	0	0	0
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	23	25	29	1	0	2	0	0	0	0	0	0
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	118	114	118	0	1	1	2	1	0	0	1	0
Bosbouw	0210	334	351	363	3	3	3	1	2	2	0	1	2
Productie van elektriciteit	3511	525	557	572	7	2	3	2	3	1	2	2	0
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	34	36	40	1	2	1	1	0	1	0	1	1
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	65	68	79	2	1	2	2	1	1	1	1	0
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	24	26	26	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	73	74	77	1	1	1	1	0	1	1	1	0

Bron: Statbel en eigen berekeningen. Legenda: Groen = Verbetering ten opzichte van 2020, Rood = Verslechtering ten opzichte van 2020, Grijs = Status quo ten opzichte van 2020.

Sectoren samengenomen

In 2021 waren de 10 voornaamste sectoren uit tabel 9 in totaal goed voor 1.426 **btw-plichtige ondernemingen**, waarmee ze slechts 0,1 % van de btw-plichtige ondernemingen vertegenwoordigen van de Belgische economie, tegenover 1.360 btw-plichtige ondernemingen in 2020 (+4,9 % vergeleken met het jaar ervoor). Als men daarnaast 2019 als basisjaar neemt (jaar zonder COVID-19), dan kent het aantal btw-plichtige ondernemingen van die 10 voornaamste sectoren in 2021 een toename met 10,2 % ten opzichte van 2019 en stijgt dit aantal uit tot boven het peil van voor de coronacrisis. Die 10 sectoren noteerden in totaal 13 **opgerichte ondernemingen** in 2021, 1 meer dan in 2020, en vertegenwoordigen slechts een gewicht van 0,2 % van opgerichte ondernemingen in de Belgische economie (13 van de 7.761 opgerichte ondernemingen). Ten opzichte van het basisjaar 2019 stelt men een vermindering van het aantal opgerichte ondernemingen vast met 20,0 %, dat zijn 13 opgerichte ondernemingen in 2021 tegenover 17 opgerichte ondernemingen in 2019. Er wordt 1 **schrapping van een onderneming** meer geteld in 2021 ten opzichte van 2020 (9 schrappingen tegenover 8 schrappingen een jaar eerder). Ten opzichte van het basisjaar 2019, toen men 9 schrappingen telde, blijft de situatie ongewijzigd. De **faillissementen** namen af in 2021 ten opzichte van 2020 (drie faillissementen tegenover acht faillissementen). Ten opzichte van het basisjaar 2019 constateert men ook een

vermindering van het aantal faillissementen, namelijk 3 faillissementen tegenover 4 faillissementen van ondernemingen in 2019. We wijzen er hier nog op dat de moratoria niet konden verhinderen dat het aantal faillissementen nog toenam voor sommige sectoren in 2020 en dat het einde van de moratoria niet tot de toename leidde die men had kunnen vrezen in 2021. Men stelt in 2021 inderdaad een gunstige evolutie vast op het gebied van faillissementen voor de 10 voornaamste sectoren uit tabel 9.

Sectoren apart

In 2021 vertoonden acht sectoren op 10 een gunstige evolutie van het aantal **btw-plichtige ondernemingen** ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; +14,9 %), de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03; +13,9 %), de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; +3,1 %), de bosbouw (NACE 02.10; +3,3 %), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; +2,7 %), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; +11,8 %), de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; +16,5 %) en de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31; +4,7 %). Die 8 sectoren zijn goed voor 97,2 % van de btw-plichtige ondernemingen van alle sectoren uit tabel 9 (1.386 van 1.426 btw-plichtige ondernemingen). Een sector uit tabel 9 kende een vermindering van het aantal btw-plichtigen in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor, zijnde een vermindering van 6,8 %, van 15 btw-plichtige ondernemingen in 2020 naar 14 btw-plichtige ondernemingen in 2021. Het betreft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22). In de sector inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12) veranderde het aantal btw-plichtigen niet (26 btw-plichtige ondernemingen zowel in 2020 als in 2021).

Vergelijken we de gegevens van 2021 met die van 2019, dan stellen we het volgende vast: afgezien van de sectoren vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22) en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93), die een status quo vertonen van hun aantal btw-plichtigen (respectievelijk 14 en 118 btw-plichtige ondernemingen), kenden de acht andere sectoren een toename van het aantal btw-plichtigen met stijgingen gaande van 5,8 % voor de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31) tot 26,4 % voor de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32).

In 2021 kenden slechts vier sectoren een gunstige evolutie in termen van **oprichtingen van ondernemingen** ten opzichte van het jaar ervoor. Afgezien van de sector vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03), die twee oprichtingen meer telde in 2021 ten opzichte van 2020, noteerden de drie andere sectoren allemaal een oprichting meer in 2021 ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; een oprichting tegenover geen enkele een jaar eerder); de productie van elektriciteit (NACE 35.11; 3 oprichtingen tegenover 2 oprichtingen een jaar eerder) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32; 2 oprichtingen tegenover 1 oprichting een jaar eerder). Die vier sectoren vertegenwoordigen 61,5 % van de opgerichte ondernemingen van alle sectoren uit tabel 9 (8 van de 13 opgerichte ondernemingen). Drie sectoren kenden een vermindering van het aantal opgerichte ondernemingen in 2021. Het betreft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; geen enkele oprichting tegenover een oprichting een jaar eerder), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73, een oprichting tegenover 2 oprichtingen een jaar eerder) en de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12, geen enkele oprichting tegenover een oprichting een jaar eerder). De drie resterende sectoren kenden geen wijziging van het aantal opgerichte ondernemingen.

Vergelijken we de gegevens van 2021 met die van 2019, dan vertoonden slechts twee sectoren een toename van het aantal opgerichte ondernemingen. Het betreft de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; een oprichting tegenover geen enkele in 2019) en de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03 ; twee oprichtingen tegenover een oprichting in 2019).

Zes andere sectoren vertonen een status quo van het aantal opgerichte ondernemingen in 2021 ten opzichte van 2019, waarbij het aantal opgerichte ondernemingen gaat van geen enkele opgerichte onderneming voor de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12) tot drie opgerichte ondernemingen voor de bosbouw (NACE 02.10). De twee resterende sectoren kenden een afname

van het aantal opgerichte ondernemingen in 2021 ten opzichte van 2019. Het betreft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22) en de productie van elektriciteit (NACE 35.11).

In 2021 kenden drie sectoren onder de 10 sectoren van tabel 9 een **gunstige evolutie** in termen van **schrappingen van ondernemingen** ten opzichte van het jaar ervoor. Het betreft de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32; een schrapping minder), de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; een schrapping minder) en de productie van elektriciteit (NACE 35.11; twee schrappingen minder). Afgezien van de productie van elektriciteit, die een schrapping van een onderneming noteerde in 2021, noteerden de twee andere sectoren, met name de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei en de vervaardiging van vloerkleden en tapijt, geen enkele schrapping van ondernemingen tijdens dezelfde periode. Die drie sectoren zijn goed voor 11,1 % van de schrappingen van ondernemingen in 2021 (1 van de 9 geschrapte ondernemingen). drie andere sectoren kenden een **ongunstige evolutie** van het aantal schrappingen en waren goed voor 44,4 % van de schrappingen van ondernemingen (4 van de 9 geschrapte ondernemingen). Het betreft de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; twee schrappingen meer), de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73; een schrapping meer) en de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31; een schrapping meer).

De vier resterende sectoren **ondergingen geen wijziging** in 2021 ten opzichte van 2020 wat betreft het aantal schrappingen. Zij vertegenwoordigen 33,3 % van de schrappingen van ondernemingen (3 van de 9 geschrapte ondernemingen). Het betreft de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32, een schrapping), de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12; geen enkele schrapping), de bosbouw (NACE 02.10; twee schrappingen) en de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03; geen enkele schrapping).

Vergelijken we de gegevens van 2021 met die van 2019, dat we beschouwen als basisjaar (geen schok door COVID-19), dan zijn er vijf sectoren op tien die **geen verandering kenden** qua schrappingen van ondernemingen, gaande van geen enkele schrapping voor de vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei (NACE 23.32), de vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen (NACE 11.03) en de inzameling van gevaarlijk afval (NACE 38.12) tot een schrapping voor de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73) en voor de verwerking en conservering van aardappelen (NACE 10.31). Die vijf sectoren vertegenwoordigen echter slechts 22,2 % van de schrappingen van ondernemingen onder de opgetekende schrappingen in tabel 9 in 2021. Twee andere sectoren kenden een **ongunstige evolutie**, met een geschrapte onderneming meer dan in 2019 voor de bosbouw (NACE 02.10; twee schrappingen) en met twee schrappingen meer voor de vervaardiging van papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik (NACE 17.22; 2 schrappingen). Die twee sectoren vertegenwoordigen 44,4 % van de schrappingen van ondernemingen in 2021 (4 van 9 geschrapte ondernemingen). De drie resterende sectoren kenden een **gunstige evolutie** in termen van **schrappingen van ondernemingen** in 2021 ten opzichte van 2019. Het betreft de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (NACE 13.93; twee schrappingen minder), de productie van elektriciteit (NACE 35.11; een schrapping minder) en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (NACE 10.32, een schrapping minder). De drie sectoren vertegenwoordigen slechts 22,2 % van de schrappingen van ondernemingen onder de schrappingen die opgenomen zijn in tabel 9 in 2021.

Alle 10 sectoren van tabel 9 samen noteerden slechts drie **faillissementen** van ondernemingen in 2021 tegenover 8 faillissementen van ondernemingen in 2020 en 4 faillissementen in 2019. De faillissementen in 2021 zijn te situeren in de bosbouw (NACE 02.10, twee van de drie faillissementen) en in de vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (NACE 10.73, een faillissement). De faillissementen die genoteerd werden door alle sectoren uit tabel 9 vertegenwoordigen slechts 0,05 % van alle geregistreerde faillissementen in 2021 in België (3 van 6.533 faillissementen). Terwijl de twee moratoria die in 2020 werden ingesteld door de regering niet konden verhinderen dat het aantal faillissementen toenam in 2020 voor sommige sectoren uit de tabel, leidde het einde ervan toch niet tot een uitzonderlijke toename van de faillissementen in 2021. Met 3 geregistreerde faillissementen keert men terug naar een peil dat dichtbij dat van voor de crisis ligt (4 faillissementen in 2019).

4. Bijlage

Tabel A1. Overzicht van de sectoren met een daling van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk van meer dan 75 % tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019

Beschrijving van de sector	Code NACE	Wijziging 2021 / Gemiddelde 2017-2019 (in %)
Vervaardiging van muziekinstrumenten	3220	-76,05%
Vervaardiging van andere artikelen van beton, cement en gips	2369	-76,95%
Vervaardiging van artikelen van bont	1420	-78,20%
Vervaardiging van sanitair aardewerk	2342	-78,28%
Vervaardiging van isolatoren en isolatiemateriaal, van keramische stoffen	2343	-78,82%
Vervaardiging van schoenen	1520	-79,25%
Uitgeverijen van tijdschriften	5814	-79,39%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	-85,27%
Vervaardiging van papierpulp	1711	-86,34%
Productie van films en video en televisieprogramma's	5911	-86,44%
Teelt van vezelgewassen	0116	-87,06%
Bouw van schepen en drijvend materieel	3011	-88,33%
Gieten van staal	2452	-89,92%
Prepress- en premediadiensten	1813	-89,92%
Winning van andere non-ferrometaalertsen	0729	-90,21%
Teelt van citrusvruchten	0123	-90,93%
Koudtrekken van staven	2431	-93,10%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	-93,69%
Teelt van tabak	0115	-94,27%
Winning van aardolie	0610	-99,35%
Uitgeverijen van kranten	5813	-99,75%
Bewerking van splijt- en kweekstoffen	2446	-99,93%
Wijnbouw	0121	-100,00%
Zeevisserij	0311	-100,00%

Tabel A2. Overzicht van de sectoren die een stijging van hun uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk vertonen van meer dan 75 % tussen 2021 en het gemiddelde van 2017-2019

Beschrijving van de sector	Code NACE	Wijziging 2021 / Gemiddelde 2017-2019 (in %)
Vervaardiging van uurwerken	2652	76,77%
Vervaardiging van bier	1105	77,36%
Vervaardiging van machines voor de productie van papier en karton	2895	77,41%
Vervaardiging van andere elektrische en elektronische kabels	2732	80,82%
Vervaardiging van kalk en gips	2352	81,57%
Vervaardiging andere gebreide en gehaakte kleding	1439	85,20%
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	86,96%
Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte	1013	94,15%
Productie van koper	2444	99,47%
Vervaardiging van frisdranken ; productie van mineraalwater en ander gebotteld water	1107	100,49%
Vervaardiging van elektronische onderdelen	2611	102,47%
Vervaardiging van mout	1106	102,90%
Zoutwinning	0893	105,07%
Gieten van ijzer	2451	105,55%
Inzameling van ongevaarlijk afval	3811	109,75%
Vervaardiging van papier en karton	1712	115,94%
Teelt van andere eenjarige gewassen	0119	124,99%
Vervaardiging van meubelen	3100	132,99%
Vervaardiging van gedistilleerde alcoholische dranken	1101	136,61%
Verwerking van thee en koffie	1083	139,41%
Vervaardiging van optische instrumenten en van foto- en filmapparatuur	2670	167,87%
Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen	0128	188,68%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	207,83%
Teelt van rijst	0112	214,73%
Vervaardiging van borstelwaren	3291	223,31%
Vervaardiging van koord, bindgaren, touw en netten	1394	228,23%
Productie van edelmetalen	2441	243,35%
Vervaardiging van machines voor de kunststof- en rubberindustrie	2896	294,45%
Vervaardiging van verpakkingsmiddelen van licht metaal	2592	336,19%
Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	1020	367,87%
Vervaardiging van stalen vaten en dergelijke	2591	408,86%
Winning van mineralen voor de chemische en kunstmestindustrie	0891	447,84%
Overige winning van delfstoffen n.e.g.	0899	462,88%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	462,97%

Slaan van munten	3211	490,89%
Vervaardiging van kantoor- en winkelmeubelen	3101	549,38%
Vervaardiging van metalen deuren en vensters	2512	553,82%
Vervaardiging van cement	2351	781,38%
Vervaardiging van voeders voor huisdieren	1092	806,61%
Bouw van plezier- en sportvaartuigen	3012	812,84%
Productie van elektriciteit	3511	871,00%
Musea	9102	1319,11%
Scheppende kunsten	9003	1406,26%
Vervaardiging van keramische tegels en plavuizen	2331	2577,15%
Vervaardiging van rollend materieel voor spoorwegen	3020	3114,14%
Vervaardiging van wijn uit druiven	1102	4110,79%
Fokken van varkens	0146	5060,14%
Vervaardiging van militaire gevechtsvoertuigen	3040	8244,55%
Vervaardiging van keukenmeubelen	3102	36310,55%
Architecten	7111	1216845,25%
Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken	1104	14672487,48%

Tabel A3. Overzicht van de ontwikkeling van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk per NACE-code

Bedragen in miljoen euro en wijzigingen in procent.

NACE Code	Beschrijving NL	Beschrijving FR	2019	2020	Wijziging 2020/ 2019	2021	Wijziging 2021/ 2020	Wijziging 2021/ 2019
X	Totale uitvoer	Exportations totales	16.914,0	15.521,2	-8,2%	21.178,6	36,4%	25,2%
0111	Teelt van granen (m.u.v. rijst), peulgewassen en oliehoudende zaden	Culture de céréales (à l'exception du riz), de légumineuses et de graines oléagineuses	17,8	17,4	-2,3%	18,6	6,9%	4,5%
0112	Teelt van rijst	Culture du riz	0,004	0,010	169,4%	0,022	112,6%	472,8%
0113	Teelt van groenten, meloenen en wortel- en knolgewassen	Culture de légumes, de melons, de racines et de tubercules	42,9	47,8	11,5%	40,6	-15,0%	-5,3%
0115	Teelt van tabak	Culture du tabac	0,004	0,005	47,4%	0,006	22,9%	81,2%
0116	Teelt van vezelgewassen	Culture de plantes à fibres	0,024	0,005	-80,5%	0,015	210,6%	-39,6%
0119	Teelt van andere eenjarige gewassen	Autres cultures non permanentes	0,2	0,2	24,4%	0,3	30,8%	62,7%
0122	Teelt van tropisch en subtropisch fruit	Culture de fruits tropicaux et subtropicaux	1,5	1,4	-12,2%	0,5	-64,9%	-69,2%
0123	Teelt van citrusvruchten	Culture d'agrumes	0,3	0,1	-66,7%	0,0	-83,7%	-94,6%
0124	Teelt van pit- en steenvruchten	Culture de fruits à pépins et à noyau	36,4	39,6	8,7%	37,3	-5,8%	2,4%
0125	Teelt van andere boomvruchten, kleinfruit en noten	Culture d'autres fruits d'arbres ou d'arbustes et de fruits à coque	33,1	26,4	-20,1%	8,9	-66,2%	-73,0%
0126	Teelt van oliehoudende vruchten	Culture de fruits oléagineux	0,009	0,024	162,7%	0,015	-38,8%	60,8%
0127	Teelt van gewassen bestemd voor de vervaardiging van dranken	Culture de plantes à boissons	8,9	1,2	-86,3%	2,4	98,4%	-72,8%
0128	Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen	Culture de plantes à épices, aromatiques, médicinales et pharmaceutiques	3,6	4,2	17,5%	8,6	104,4%	140,0%
0129	Teelt van andere meerjarige gewassen	Autres cultures permanentes	0,8	0,7	-14,6%	0,7	5,0%	-10,3%
0130	Plantenvermeerdering	Reproduction de plantes	41,7	41,2	-1,2%	29,3	-28,9%	-29,8%
0141	Fokken van melkvee	Élevage de vaches laitières	1,5	1,6	3,5%	1,2	-21,1%	-18,3%
0142	Fokken van andere runderen en buffels	Élevage d'autres bovins et de buffles	0,03	0,09	202,7%	0,04	-57,5%	28,6%
0143	Fokken van paarden en andere paardachtigen	Élevage de chevaux et d'autres équidés	7,3	3,5	-51,7%	6,3	79,8%	-13,2%
0145	Fokken van schapen en geiten	Élevage d'ovins et de caprins	0,2	0,1	-54,5%	0,2	85,0%	-15,7%
0146	Fokken van varkens	Élevage de porcins	0,0002	0,0	-100,0%	0,004	-	1620,0%
0147	Fokken van pluimvee	Élevage de volailles	1,0	1,1	7,6%	1,0	-10,3%	-3,5%

0149	Fokken van andere dieren	Élevage d'autres animaux	8,5	5,6	-33,8%	7,3	29,7%	-14,1%
0210	Bosbouw	Sylviculture et autres activités forestières	2,7	2,0	-25,5%	2,1	2,9%	-23,3%
0220	Exploitatie van bossen	Exploitation forestière	0,6	0,3	-50,7%	0,8	170,3%	33,2%
0230	Verzamelen van in het wild groeiende producten met uitzondering van hout	Récolte de produits forestiers non ligneux poussant à l'état sauvage	0,5	0,4	-12,7%	0,6	38,8%	21,2%
0300	Visserij en aquacultuur	Pêche et aquaculture	0,2	0,2	-23,0%	0,1	-22,7%	-40,4%
0311	Zeevisserij	Pêche en mer	0,1	0,0	-100,0%	0,0	-	-100,0%
0510	Winning van steenkool	Extraction de houille	2,1	1,4	-32,5%	1,8	29,1%	-12,9%
0610	Winning van aardolie	Extraction de pétrole brut	0,00005	0,00014	200,8%	0,0081	5875,6%	17877,1%
0620	Winning van aardgas	Extraction de gaz naturel	81,4	53,0	-34,9%	415,3	683,3%	410,1%
0729	Winning van andere non-ferrometaalertsen	Extraction d'autres minerais de métaux non ferreux	0,8	0,5	-41,1%	0,1	-71,5%	-83,2%
0811	Winning van bouw- en siersteen, kalksteen, gips, krijt en leisteen	Extraction de pierres ornementales et de construction, de pierres calcaires, de gypse, de craie et d'ardoise	0,2	0,2	8,3%	0,4	98,0%	114,4%
0812	Winning van grind, zand, klei en kaolien	Exploitation de gravières et de sablières, extraction d'argiles et de kaolin	19,4	13,8	-29,3%	16,5	20,3%	-14,9%
0891	Winning van mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	Extraction des minéraux chimiques et d'engrais minéraux	0,09	0,08	-16,4%	0,95	1152,9%	946,8%
0892	Winning van turf	Extraction de tourbe	0,02	0,01	-39,7%	0,01	-42,0%	-65,0%
0893	Zoutwinning	Production de sel	1,7	1,8	8,9%	3,4	86,1%	102,5%
0899	Overige winning van delfstoffen, n.e.g.	Autres activités extractives n.c.a.	10,5	1,8	-82,7%	41,3	2169,5%	292,1%
1011	Verwerking en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	Transformation et conservation de la viande de boucherie, à l'exclusion de la viande de volaille	117,2	105,2	-10,2%	92,0	-12,5%	-21,5%
1012	Verwerking en conservering van gevogelte	Transformation et conservation de la viande de volaille	85,4	69,9	-18,1%	75,9	8,6%	-11,1%
1013	Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte	Préparation de produits à base de viande ou de viande de volaille	63,5	57,8	-9,0%	124,3	115,1%	95,8%
1020	Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	Transformation et conservation de poisson, de crustacés et de mollusques	10,5	6,0	-42,4%	43,8	626,6%	318,5%
1031	Verwerking en conservering van aardappelen	Transformation et conservation de pommes de terre	347,8	335,4	-3,6%	306,8	-8,5%	-11,8%
1032	Vervaardiging van groente- en fruitsappen	Préparation de jus de fruits et de légumes	27,4	29,6	7,8%	133,8	352,6%	387,7%
1039	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	Autre transformation et conservation de fruits et de légumes	232,7	242,1	4,0%	283,8	17,2%	22,0%

1041	Vervaardiging van oliën en vetten	Fabrication d'huiles et de graisses	48,2	75,1	55,9%	79,3	5,6%	64,6%
1042	Vervaardiging van margarine en andere spijsvetten	Fabrication de margarine et de graisses comestibles similaires	41,3	23,4	-43,4%	43,9	87,9%	6,4%
1051	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	Exploitation de laiteries et fabrication de fromage	223,3	212,8	-4,7%	273,4	28,4%	22,4%
1052	Vervaardiging van consumptie-ijs	Fabrication de glaces de consommation	27,2	29,3	7,8%	40,1	37,0%	47,7%
1061	Vervaardiging van maalderijproducten	Travail des grains	99,0	94,1	-4,9%	109,1	15,9%	10,2%
1062	Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten	Fabrication de produits amylacés	56,8	74,6	31,5%	78,5	5,2%	38,3%
1071	Vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk	Fabrication de pain et de pâtisserie fraîche	43,9	35,6	-18,8%	84,5	137,3%	92,7%
1072	Vervaardiging van beschuit en biscuit en van ander houdbaar banketbakkerswerk	Fabrication de biscuits, de biscottes et de pâtisseries de conservation	117,6	134,5	14,4%	158,4	17,8%	34,8%
1073	Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	Fabrication de pâtes alimentaires	17,2	20,0	16,4%	18,1	-9,2%	5,7%
1081	Vervaardiging van suiker	Fabrication de sucre	5,1	3,4	-33,8%	11,2	228,8%	117,8%
1082	Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk	Fabrication de cacao, de chocolat et de produits de confiserie	299,1	258,2	-13,7%	321,1	24,3%	7,4%
1083	Verwerking van thee en koffie	Transformation du thé et du café	12,4	14,2	14,6%	30,6	116,3%	147,9%
1084	Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden	Fabrication de condiments et d'assaisonnements	38,6	36,2	-6,2%	51,1	41,2%	32,5%
1085	Vervaardiging van bereide maaltijden en schotels	Fabrication de plats préparés	46,4	45,7	-1,5%	61,5	34,5%	32,5%
1086	Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	Fabrication d'aliments homogénéisés et diététiques	2,1	2,1	-3,8%	2,8	38,1%	32,9%
1089	Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	Fabrication d'autres produits alimentaires n.c.a.	68,5	66,6	-2,8%	66,6	0,0%	-2,8%
1091	Vervaardiging van veevoerders	Fabrication d'aliments pour animaux de ferme	21,8	22,2	1,9%	17,3	-21,9%	-20,4%
1092	Vervaardiging van voeders voor huisdieren	Fabrication d'aliments pour animaux de compagnie	7,0	11,8	67,3%	41,6	253,5%	491,4%
1101	Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen	Production de boissons alcooliques distillées	13,6	13,9	2,0%	24,5	77,0%	80,5%
1102	Vervaardiging van wijn uit druiven	Production de vin (de raisin)	4,8	3,0	-37,1%	172,3	5613,7%	3494,3%
1103	Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen	Fabrication de cidre et de vins d'autres fruits	7,4	8,9	19,8%	4,8	-46,4%	-35,8%

1104	Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken	Production d'autres boissons fermentées non distillées	0,0	0,0	-	0,7	-	-
1105	Vervaardiging van bier	Fabrication de bière	34,9	48,8	39,7%	60,0	23,0%	71,8%
1106	Vervaardiging van mout	Fabrication de malt	3,1	2,3	-27,2%	3,7	62,2%	18,2%
1107	Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water	Industrie des eaux minérales et autres eaux embouteillées et des boissons rafraîchissantes	76,7	75,6	-1,5%	155,6	105,9%	102,8%
1200	Vervaardiging van tabaksproducten	Fabrication de produits à base de tabac	14,8	14,2	-4,1%	11,4	-19,8%	-23,1%
1310	Bewerken en spinnen van textielvezels	Préparation de fibres textiles et filature	6,3	5,7	-10,0%	7,1	24,6%	12,1%
1320	Weven van textiel	Tissage	95,4	67,8	-29,0%	72,8	7,4%	-23,7%
1391	Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen	Fabrication d'étoffes à mailles	14,5	14,0	-3,4%	10,8	-22,7%	-25,3%
1392	Vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief kleding	Fabrication d'articles textiles confectionnés, sauf habillement	10,9	25,3	132,8%	16,4	-34,9%	51,4%
1393	Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	Fabrication de tapis et de moquettes	335,0	305,2	-8,9%	290,7	-4,8%	-13,2%
1394	Vervaardiging van koord, bindgaren, touw en netten	Fabrication de ficelles, de cordes et de filets	1,5	2,0	34,5%	4,6	128,0%	206,7%
1395	Vervaardiging van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies, exclusief kleding	Fabrication de non-tissés, sauf habillement	20,0	20,9	4,7%	20,2	-3,5%	1,0%
1396	Vervaardiging van ander technisch en industrieel textiel	Fabrication d'autres textiles techniques et industriels	23,2	21,3	-7,9%	22,6	5,7%	-2,6%
1399	Vervaardiging van andere textielproducten, n.e.g.	Fabrication d'autres textiles n.c.a.	2,4	2,2	-11,0%	2,4	9,7%	-2,4%
1411	Vervaardiging van kleding van leer	Fabrication de vêtements en cuir	0,8	0,3	-56,9%	0,2	-47,3%	-77,3%
1412	Vervaardiging van werkkleding	Fabrication de vêtements de travail	2,0	2,5	24,7%	2,0	-18,4%	1,8%
1413	Vervaardiging van andere bovenkleding	Fabrication d'autres vêtements de dessus	28,6	23,7	-17,2%	14,6	-38,4%	-49,0%
1414	Vervaardiging van onderkleding	Fabrication de vêtements de dessous	36,2	28,4	-21,5%	15,5	-45,5%	-57,3%
1419	Vervaardiging van andere kleding en toebehoren	Fabrication d'autres vêtements et accessoires	21,3	13,6	-36,2%	13,5	-1,0%	-36,8%
1420	Vervaardiging van artikelen van bont	Fabrication d'articles en fourrure	0,07	0,03	-50,9%	0,01	-59,7%	-80,2%
1431	Vervaardiging van gebreide en gehaakte kousen en sokken	Fabrication d'articles chaussants à mailles	1,1	2,2	98,9%	1,3	-40,4%	18,6%
1439	Vervaardiging van andere gebreide en gehaakte kleding	Fabrication d'autres articles à mailles	7,4	12,6	70,3%	13,1	4,7%	78,2%
1511	Looien en bereiden van leer; bereiden en verven van bont	Apprêt et tannage des cuirs; préparation et teinture des fourrures	2,3	1,6	-33,3%	2,6	65,6%	10,5%

1512	Vervaardiging van koffers, tassen en dergelijke en van zadel- en tuigmakerswerk	Fabrication d'articles de voyage, de maroquinerie et de sellerie	48,6	27,9	-42,5%	15,0	-46,3%	-69,1%
1520	Vervaardiging van schoeisel	Fabrication de chaussures	14,9	13,7	-8,2%	4,5	-67,5%	-70,2%
1610	Zagen en schaven van hout	Sciage et rabotage du bois	22,7	27,4	20,6%	36,6	33,6%	61,2%
1621	Vervaardiging van fineer en van panelen op basis van hout	Fabrication de placage et de panneaux de bois	95,9	86,5	-9,8%	110,3	27,5%	15,1%
1622	Vervaardiging van geassembleerde parketvloeren	Fabrication de parquets assemblés	6,4	3,8	-41,1%	3,9	3,0%	-39,3%
1623	Vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk	Fabrication de charpentes et d'autres menuiseries	4,9	3,2	-33,3%	4,0	24,8%	-16,8%
1624	Vervaardiging van houten emballage	Fabrication d'emballages en bois	1,6	1,2	-26,5%	3,1	156,1%	88,1%
1629	Vervaardiging van andere artikelen van hout; vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk	Fabrication d'objets divers en bois; fabrication d'objets en liège, vannerie et sparterie	1,9	3,4	74,2%	2,8	-16,8%	45,0%
1711	Vervaardiging van papierpulp	Fabrication de pâte à papier	1,4	1,0	-26,2%	0,2	-80,9%	-85,9%
1712	Vervaardiging van papier en karton	Fabrication de papier et de carton	97,9	75,9	-22,5%	234,3	208,5%	139,2%
1721	Vervaardiging van gegolfd papier en golfkarton en van verpakkingsmateriaal van papier en karton	Fabrication de papier et de carton ondulés et d'emballages en papier ou en carton	36,1	33,6	-6,8%	25,3	-24,8%	-30,0%
1722	Vervaardiging van huishoudelijke en sanitaire papierwaren	Fabrication d'articles en papier à usage sanitaire ou domestique	250,3	226,6	-9,5%	231,3	2,1%	-7,6%
1723	Vervaardiging van kantoorbenodigdheden van papier	Fabrication d'articles de papeterie	5,0	3,9	-22,5%	2,8	-29,3%	-45,2%
1724	Vervaardiging van behangpapier	Fabrication de papiers peints	11,0	11,8	7,1%	9,4	-20,4%	-14,8%
1729	Vervaardiging van andere artikelen van papier of karton	Fabrication d'autres articles en papier ou en carton	20,8	21,4	2,9%	18,9	-11,4%	-8,9%
1813	Prepress- en premediadiensten	Activités de prépresse	0,5	0,2	-58,1%	0,8	304,7%	69,8%
1910	Vervaardiging van cokesovenproducten	Cokéfaction	4,5	2,4	-45,2%	3,0	23,1%	-32,5%
1920	Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	Raffinage du pétrole	643,1	446,7	-30,5%	732,2	63,9%	13,9%
2011	Vervaardiging van industriële gassen	Fabrication de gaz industriels	5,6	5,8	2,8%	3,9	-32,0%	-30,1%
2012	Vervaardiging van kleurstoffen en pigmenten	Fabrication de colorants et de pigments	53,1	45,9	-13,4%	43,1	-6,2%	-18,8%
2013	Vervaardiging van andere anorganische chemische basisproducten	Fabrication d'autres produits chimiques inorganiques de base	90,9	87,1	-4,2%	83,5	-4,1%	-8,1%
2014	Vervaardiging van andere organische chemische basisproducten	Fabrication d'autres produits chimiques organiques de base	495,5	383,8	-22,5%	522,4	36,1%	5,4%

2015	Vervaardiging van kunstmeststoffen en stikstofverbindingen	Fabrication de produits azotés et d'engrais	86,6	77,8	-10,1%	91,5	17,5%	5,6%
2016	Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	Fabrication de matières plastiques de base	765,7	622,1	-18,8%	884,3	42,2%	15,5%
2017	Vervaardiging van synthetische rubber in primaire vormen	Fabrication de caoutchouc synthétique	20,2	16,8	-16,9%	25,2	50,0%	24,7%
2020	Vervaardiging van verdelgingsmiddelen en van andere chemische producten voor de landbouw	Fabrication de pesticides et d'autres produits agrochimiques	54,5	39,4	-27,7%	52,7	33,9%	-3,2%
2030	Vervaardiging van verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek	Fabrication de peintures, de vernis, d'encre et de mastics	93,7	96,9	3,5%	119,6	23,4%	27,7%
2041	Vervaardiging van zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen	Fabrication de savons, de détergents et de produits d'entretien	157,7	157,5	-0,1%	165,6	5,1%	5,0%
2042	Vervaardiging van parfums en toiletartikelen	Fabrication de parfums et de produits de toilette	141,8	138,0	-2,7%	115,4	-16,4%	-18,7%
2051	Vervaardiging van kruit en springstoffen	Fabrication de produits explosifs	2,7	2,2	-17,6%	1,7	-21,5%	-35,3%
2052	Vervaardiging van lijm	Fabrication de colles	10,4	10,3	-1,2%	11,6	12,8%	11,5%
2053	Vervaardiging van etherische oliën	Fabrication d'huiles essentielles	7,6	8,8	15,1%	8,6	-2,2%	12,5%
2059	Vervaardiging van andere chemische producten, n.e.g.	Fabrication d'autres produits chimiques n.c.a.	359,0	295,3	-17,7%	252,4	-14,5%	-29,7%
2060	Vervaardiging van synthetische en kunstmatige vezels	Fabrication de fibres artificielles ou synthétiques	23,4	24,9	6,4%	34,2	37,7%	46,5%
2110	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	Fabrication de produits pharmaceutiques de base	633,7	47,2	-92,5%	32,3	-31,7%	-94,9%
2120	Vervaardiging van farmaceutische producten	Fabrication de préparations pharmaceutiques	980,8	1.297,0	32,2%	4.302,7	231,7%	338,7%
2211	Vervaardiging van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing	Fabrication et rechapage de pneumatiques	58,4	47,2	-19,1%	26,7	-43,4%	-54,2%
2219	Vervaardiging van andere producten van rubber	Fabrication d'autres articles en caoutchouc	93,5	73,8	-21,1%	52,4	-29,0%	-44,0%
2221	Vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	Fabrication de plaques, feuilles, tubes et profilés en matières plastiques	171,1	156,8	-8,4%	180,8	15,3%	5,7%
2222	Vervaardiging van verpakkingsmateriaal van kunststof	Fabrication d'emballages en matières plastiques	41,0	47,0	14,7%	77,9	65,8%	90,1%
2223	Vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw	Fabrication d'éléments en matières plastiques pour la construction	130,9	113,1	-13,6%	142,7	26,2%	9,1%

2229	Vervaardiging van andere producten van kunststof	Fabrication d'autres articles en matières plastiques	90,2	71,3	-21,0%	89,2	25,1%	-1,1%
2311	Vervaardiging van vlakglas	Fabrication de verre plat	13,5	14,6	8,0%	13,1	-10,3%	-3,1%
2312	Vormen en bewerken van vlakglas	Façonnage et transformation du verre plat	59,3	50,9	-14,3%	54,5	7,1%	-8,2%
2313	Vervaardiging van holglas	Fabrication de verre creux	3,2	4,0	25,8%	3,9	-3,7%	21,0%
2314	Vervaardiging van glasvezels	Fabrication de fibres de verre	17,4	12,6	-27,2%	8,8	-30,7%	-49,6%
2319	Vervaardiging en bewerking van ander glas (inclusief technisch glaswerk)	Fabrication et façonnage d'autres articles en verre, y compris verre technique	4,9	4,5	-8,9%	3,4	-24,0%	-30,8%
2320	Vervaardiging van vuurvaste producten	Fabrication de produits réfractaires	6,8	5,4	-21,3%	3,6	-32,4%	-46,8%
2331	Vervaardiging van keramische tegels en plavuizen	Fabrication de carreaux en céramique	0,0	0,2	-	0,6	175,6%	-
2332	Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw van gebakken klei	Fabrication de briques, de tuiles et de produits de construction en terre cuite	54,8	45,3	-17,4%	95,1	110,0%	73,4%
2341	Vervaardiging van huishoudelijk en sieraardewerk	Fabrication d'articles céramiques à usage domestique ou ornemental	1,7	1,4	-17,7%	1,1	-22,3%	-36,0%
2342	Vervaardiging van sanitair aardewerk	Fabrication d'appareils sanitaires en céramique	0,4	0,1	-81,2%	0,1	6,7%	-79,9%
2343	Vervaardiging van isolatoren en isolatiemateriaal, van keramische stoffen	Fabrication d'isolateurs et de pièces isolantes en céramique	0,006	0,003	-46,4%	0,002	-54,0%	-75,4%
2344	Vervaardiging van ander technisch aardewerk	Fabrication d'autres produits céramiques à usage technique	0,1	2,7	2603,5%	2,2	-19,6%	2074,9%
2349	Vervaardiging van andere keramische producten	Fabrication d'autres produits céramiques	4,8	4,0	-16,0%	2,1	-46,9%	-55,4%
2351	Vervaardiging van cement	Fabrication de ciment	0,1	0,0	-100,0%	8,1	-	6851,5%
2352	Vervaardiging van kalk en gips	Fabrication de chaux et de plâtre	0,4	0,2	-39,7%	0,7	210,1%	87,0%
2361	Vervaardiging van artikelen van beton voor de bouw	Fabrication d'éléments en béton pour la construction	17,9	19,2	7,6%	17,4	-9,3%	-2,4%
2362	Vervaardiging van artikelen van gips voor de bouw	Fabrication d'éléments en plâtre pour la construction	0,4	0,1	-64,4%	0,1	-32,7%	-76,0%
2364	Vervaardiging van mortel	Fabrication de mortiers et de bétons secs	1,6	6,4	311,3%	2,0	-68,2%	30,6%
2365	Vervaardiging van producten van vezelcement	Fabrication d'ouvrages en fibre-ciment	22,5	17,4	-22,6%	18,9	8,4%	-16,1%
2369	Vervaardiging van andere artikelen van beton, gips en cement	Fabrication d'autres ouvrages en béton, en ciment ou en plâtre	5,3	4,9	-7,3%	1,1	-77,6%	-79,2%

2370	Houwen, bewerken en afwerken van natuursteen	Taille, façonnage et finissage de pierres	1,2	1,2	-0,7%	2,0	64,1%	62,9%
2391	Vervaardiging van schuur-, slijp- en polijstmiddelen	Fabrication de produits abrasifs	2,9	2,4	-14,6%	2,9	18,0%	0,7%
2399	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten, n.e.g.	Fabrication d'autres produits minéraux non métalliques n.c.a.	19,2	15,6	-19,0%	14,8	-5,2%	-23,2%
2410	Vervaardiging van ijzer en staal en van ferrolegeringen	Sidérurgie	504,1	330,9	-34,4%	478,7	44,7%	-5,0%
2420	Vervaardiging van buizen, pijpen, holle profielen en fittings daarvoor, van staal	Fabrication de tubes, de tuyaux, de profilés creux et d'accessoires correspondants en acier	8,4	7,3	-12,8%	8,3	13,1%	-1,4%
2431	Koudtrekken van staven	Étirage à froid de barres	4,5	4,7	4,8%	0,4	-91,2%	-90,7%
2432	Koudwalsen van bandstaal	Laminage à froid de feuillards	8,3	3,8	-53,7%	5,6	45,5%	-32,6%
2433	Koudvervormen of koudfelsen	Profilage à froid par formage ou pliage	21,3	15,7	-26,1%	30,8	96,1%	44,9%
2434	Koudtrekken van draad	Tréfilage à froid	3,1	3,1	0,8%	2,1	-33,3%	-32,8%
2441	Productie van edelmetalen	Production de métaux précieux	335,2	937,7	179,7%	1.019,4	8,7%	204,1%
2442	Productie van aluminium	Métallurgie de l'aluminium	62,4	52,3	-16,1%	75,7	44,6%	21,3%
2443	Productie van lood, zink en tin	Métallurgie du plomb, du zinc ou de l'étain	28,0	6,6	-76,6%	5,8	-11,8%	-79,3%
2444	Productie van koper	Métallurgie du cuivre	139,3	140,3	0,7%	388,5	176,8%	178,8%
2445	Productie van andere non-ferrometalen	Métallurgie des autres métaux non ferreux	37,1	24,8	-33,2%	10,1	-59,2%	-72,7%
2451	Gieten van ijzer	Fonderie de fonte	0,4	1,1	163,9%	1,2	11,7%	194,9%
2452	Gieten van staal	Fonderie d'acier	3,2	0,05	-98,6%	0,4	683,9%	-88,7%
2511	Vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan	Fabrication de structures métalliques et de parties de structures	81,2	53,1	-34,6%	65,4	23,2%	-19,4%
2512	Vervaardiging van metalen deuren en vensters	Fabrication de portes et de fenêtres en métal	0,6	0,5	-12,0%	5,4	943,9%	818,2%
2521	Vervaardiging van radiatoren en ketels voor centrale verwarming	Fabrication de radiateurs et de chaudières pour le chauffage central	6,9	4,6	-33,4%	6,1	33,7%	-11,0%
2529	Vervaardiging van andere tanks, reservoirs en bergingsmiddelen, van metaal	Fabrication d'autres réservoirs, citernes et conteneurs métalliques	2,3	0,7	-69,1%	3,4	375,6%	46,8%
2530	Vervaardiging van stoomketels, exclusief warmwaterketels voor centrale verwarming	Fabrication de générateurs de vapeur, à l'exception des chaudières pour le chauffage central	15,5	10,2	-34,1%	3,6	-64,3%	-76,5%
2540	Vervaardiging van wapens en munitie	Fabrication d'armes et de munitions	17,7	11,9	-32,8%	7,7	-35,1%	-56,4%

2571	Vervaardiging van scharen, messen, bestekken, enz.	Fabrication de coutellerie	5,3	4,1	-22,5%	4,5	9,6%	-15,1%
2572	Vervaardiging van hang- en sluitwerk	Fabrication de serrures et de ferrures	18,6	14,9	-20,1%	23,2	56,5%	25,0%
2573	Vervaardiging van gereedschap	Fabrication d'outillage	54,1	45,6	-15,7%	36,3	-20,5%	-33,0%
2591	Vervaardiging van stalen vaten en dergelijke	Fabrication de fûts et d'emballages métalliques similaires	1,4	1,2	-13,4%	7,0	472,7%	396,2%
2592	Vervaardiging van verpakkingsmiddelen van licht metaal	Fabrication d'emballages métalliques légers	1,0	1,8	77,9%	3,7	106,8%	267,7%
2593	Vervaardiging van artikelen van draad en van kettingen en veren	Fabrication d'articles en fils métalliques, de chaînes et de ressorts	34,6	30,9	-10,9%	24,7	-20,1%	-28,8%
2594	Vervaardiging van bouten, schroeven en moeren	Fabrication de vis et de boulons	19,8	16,5	-16,7%	27,0	63,8%	36,5%
2599	Vervaardiging van andere producten van metaal, n.e.g.	Fabrication d'autres produits métalliques n.c.a.	70,2	64,6	-8,1%	73,9	14,5%	5,2%
2611	Vervaardiging van elektronische onderdelen	Fabrication de composants électroniques	66,5	71,4	7,4%	66,7	-6,7%	0,3%
2612	Vervaardiging van elektronische printplaten	Fabrication de cartes électroniques assemblées	0,7	0,5	-30,8%	2,0	322,3%	192,1%
2620	Vervaardiging van computers en randapparatuur	Fabrication d'ordinateurs et d'équipements périphériques	83,3	60,6	-27,2%	42,4	-30,0%	-49,1%
2630	Vervaardiging van communicatieapparatuur	Fabrication d'équipements de communication	89,6	85,9	-4,1%	39,3	-54,3%	-56,2%
2640	Vervaardiging van consumentenelektronica	Fabrication de produits électroniques grand public	107,2	92,2	-14,0%	42,7	-53,7%	-60,2%
2651	Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	Fabrication d'instruments et d'appareils de mesure, d'essai et de navigation	90,6	78,4	-13,5%	109,7	39,9%	21,1%
2652	Vervaardiging van uurwerken	Horlogerie	2,4	2,9	22,5%	3,8	33,4%	63,5%
2660	Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur	Fabrication d'équipements d'irradiation médicale, d'équipements électromédicaux et électrothérapeutiques	76,9	63,6	-17,3%	72,0	13,1%	-6,4%
2670	Vervaardiging van optische instrumenten en van foto- en filmapparatuur	Fabrication de matériels optiques et photographiques	9,6	9,1	-4,8%	18,6	104,2%	94,4%
2680	Vervaardiging van magnetische en optische media	Fabrication de supports magnétiques et optiques	0,9	0,03	-97,0%	0,2	504,3%	-81,7%
2711	Vervaardiging van elektromotoren en van elektrische generatoren en transformatoren	Fabrication de moteurs, de génératrices et de transformateurs électriques	18,4	19,9	8,3%	16,2	-18,4%	-11,7%

2712	Vervaardiging van schakel- en verdeelinrichtingen	Fabrication de matériel de distribution et de commande électrique	34,0	25,4	-25,3%	31,8	25,4%	-6,3%
2720	Vervaardiging van batterijen en accumulatoren	Fabrication de piles et d'accumulateurs électriques	28,1	22,8	-18,7%	40,4	76,8%	43,8%
2731	Vervaardiging van kabels van optische vezels	Fabrication de câbles de fibres optiques	5,0	4,6	-8,1%	5,4	17,7%	8,1%
2732	Vervaardiging van andere elektrische en elektronische kabels	Fabrication d'autres fils et de câbles électroniques ou électriques	6,1	25,1	308,2%	34,6	37,9%	462,8%
2733	Vervaardiging van schakelaars, stekkers, stopcontacten e.d.	Fabrication de matériel d'installation électrique	43,5	41,6	-4,4%	44,2	6,1%	1,5%
2740	Vervaardiging van lampen en verlichtingsapparaten	Fabrication de lampes et d'appareils d'éclairage électrique	27,0	26,8	-0,7%	32,8	22,1%	21,3%
2751	Vervaardiging van elektrische huishoudapparaten	Fabrication d'appareils électroménagers	32,7	37,4	14,2%	15,4	-58,9%	-53,0%
2752	Vervaardiging van niet-elektrische huishoudapparaten	Fabrication d'appareils ménagers non électriques	4,8	3,1	-35,7%	5,4	77,2%	14,0%
2790	Vervaardiging van andere elektrische apparatuur	Fabrication d'autres matériels électriques	69,2	63,1	-8,8%	62,5	-1,0%	-9,7%
2811	Vervaardiging van motoren en turbines, exclusief motoren voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	Fabrication de moteurs et de turbines, à l'exception des moteurs d'avions, de véhicules automobiles et de motocycles	75,1	65,7	-12,4%	28,0	-57,4%	-62,7%
2812	Vervaardiging van hydraulische apparatuur	Fabrication d'équipements hydrauliques et pneumatiques	13,3	13,6	2,6%	12,0	-12,0%	-9,6%
2813	Vervaardiging van andere pompen en compressoren	Fabrication d'autres pompes et de compresseurs	105,7	87,8	-16,9%	89,8	2,3%	-15,0%
2814	Vervaardiging van andere kranen en dergelijke artikelen	Fabrication d'autres articles de robinetterie	13,1	11,4	-13,0%	19,5	70,7%	48,4%
2815	Vervaardiging van tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	Fabrication d'engrenages et d'organes mécaniques de transmission	48,2	36,9	-23,5%	39,2	6,5%	-18,5%
2821	Vervaardiging van ovens en branders	Fabrication de fours et de brûleurs	1,6	2,6	66,1%	3,5	36,2%	126,3%
2822	Vervaardiging van hijs-, hef- en transportwerktuigen	Fabrication de matériel de levage et de manutention	34,5	36,8	6,5%	37,5	2,0%	8,6%
2823	Vervaardiging van kantoormachines en -uitrusting (exclusief computers en randapparatuur)	Fabrication de machines et d'équipements de bureau (à l'exception des ordinateurs et des équipements périphériques)	6,8	8,4	24,8%	8,9	5,5%	31,7%
2824	Vervaardiging van elektrisch handgereedschap	Fabrication d'outillage portatif à moteur incorporé	33,5	29,4	-12,2%	52,4	78,2%	56,4%

2825	Vervaardiging van machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik	Fabrication d'équipements aérauliques et frigorifiques industriels	113,5	97,8	-13,8%	97,0	-0,9%	-14,6%
2829	Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.	Fabrication de machines diverses d'usage général	120,1	109,4	-8,9%	83,3	-23,9%	-30,7%
2830	Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	Fabrication de machines agricoles et forestières	230,8	252,2	9,3%	82,1	-67,4%	-64,4%
2841	Vervaardiging van machines voor de metaalbewerking	Fabrication de machines de formage des métaux	28,5	25,1	-12,0%	28,9	15,2%	1,4%
2849	Vervaardiging van andere gereedschapswerktuigen	Fabrication d'autres machines-outils	10,6	5,5	-47,6%	5,9	6,0%	-44,5%
2891	Vervaardiging van machines voor de metallurgie	Fabrication de machines pour la métallurgie	2,3	0,9	-58,7%	1,3	35,8%	-44,0%
2892	Vervaardiging van machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw	Fabrication de machines pour l'extraction ou la construction	156,5	120,9	-22,7%	165,2	36,6%	5,5%
2893	Vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	Fabrication de machines pour l'industrie agro-alimentaire	19,0	13,4	-29,2%	7,1	-47,5%	-62,8%
2894	Vervaardiging van machines voor de productie van textiel, kleding en leer	Fabrication de machines pour les industries textiles	6,4	5,2	-18,4%	4,5	-14,0%	-29,8%
2895	Vervaardiging van machines voor de productie van papier en karton	Fabrication de machines pour les industries du papier et du carton	0,9	1,4	53,6%	1,6	16,5%	78,9%
2896	Vervaardiging van machines voor de kunststof- en rubberindustrie	Fabrication de machines pour le travail du caoutchouc ou des plastiques	0,7	0,2	-74,5%	2,6	1482,0%	302,8%
2899	Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden, n.e.g.	Fabrication d'autres machines d'usage spécifique n.c.a.	37,0	29,0	-21,6%	36,3	25,1%	-1,9%
2910	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	Construction et assemblage de véhicules automobiles	2.479,8	2.498,3	0,7%	1.606,5	-35,7%	-35,2%
2920	Vervaardiging van carrosserieën voor motorvoertuigen; vervaardiging van aanhangwagens en opleggers	Fabrication de carrosseries de véhicules automobiles; fabrication de remorques et de semi-remorques	129,8	89,1	-31,3%	51,6	-42,1%	-60,3%
2931	Vervaardiging van elektrische en elektronische benodigdheden voor motorvoertuigen	Fabrication d'équipements électriques et électroniques pour véhicules automobiles	42,2	32,7	-22,5%	41,4	26,5%	-1,9%

2932	Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	Fabrication d'autres équipements pour véhicules automobiles	373,8	321,7	-13,9%	576,4	79,2%	54,2%
3011	Bouw van schepen en drijvend materieel	Construction de navires et de structures flottantes	0,0137	0,0005	-96,6%	0,5	100211,2%	3336,2%
3012	Bouw van plezier- en sportvaartuigen	Construction de bateaux de plaisance	0,7	0,7	-9,5%	10,8	1533,4%	1377,8%
3020	Vervaardiging van rollend materieel voor spoorwegen	Construction de locomotives et d'autre matériel ferroviaire roulant	0,4	1,5	284,3%	12,2	687,3%	2925,4%
3030	Vervaardiging van lucht- en ruimtevaartuigen en van toestellen in verband daarmee	Construction aéronautique et spatiale	293,9	202,0	-31,3%	319,8	58,3%	8,8%
3040	Vervaardiging van militaire gevechtsvoertuigen	Construction de véhicules militaires de combat	0,017	0,028	69,8%	2,7	9439,8%	16102,5%
3091	Vervaardiging van motorfietsen	Fabrication de motocycles	5,9	5,5	-7,2%	4,2	-23,9%	-29,4%
3092	Vervaardiging van fietsen en invalidenwagens	Fabrication de bicyclettes et de véhicules pour invalides	10,0	11,8	17,8%	8,7	-26,1%	-12,9%
3099	Vervaardiging van andere transportmiddelen, n.e.g.	Fabrication d'autres équipements de transport n.c.a.	0,3	0,6	74,9%	0,2	-64,6%	-38,0%
3100	Vervaardiging van meubelen	Fabrication de meubles	16,3	14,7	-9,7%	25,6	73,7%	56,8%
3101	Vervaardiging van kantoor- en winkelmeubelen	Fabrication de meubles de bureau et de magasin	0,8	0,6	-19,8%	3,1	399,2%	300,1%
3102	Vervaardiging van keukenmeubelen	Fabrication de meubles de cuisine	0,0010	0,0002	-81,6%	0,9	515858,5%	94720,2%
3103	Vervaardiging van matrassen	Fabrication de matelas	1,9	2,3	19,8%	2,2	-5,4%	13,4%
3109	Vervaardiging van andere meubelen	Fabrication d'autres meubles	7,8	7,2	-6,8%	14,9	105,8%	91,8%
3211	Slaan van munten	Frappe de monnaie	0,4	0,2	-55,3%	3,4	1904,6%	795,9%
3212	Bewerken van edelstenen en vervaardiging van sieraden	Travail des pierres précieuses; fabrication d'articles de joaillerie et de bijouterie	126,1	146,3	16,0%	196,7	34,4%	56,0%
3213	Vervaardiging van imitatiesieraden en dergelijke artikelen	Fabrication d'articles de bijouterie de fantaisie et d'articles similaires	0,7	0,4	-49,1%	0,4	21,4%	-38,2%
3220	Vervaardiging van muziekinstrumenten	Fabrication d'instruments de musique	3,1	2,4	-22,7%	0,9	-64,4%	-72,5%
3230	Vervaardiging van sportartikelen	Fabrication d'articles de sport	14,9	15,4	3,9%	11,5	-25,7%	-22,8%
3240	Vervaardiging van spellen en speelgoed	Fabrication de jeux et de jouets	11,9	15,4	29,9%	17,5	13,7%	47,6%
3250	Vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	Fabrication d'instruments et de fournitures à usage médical et dentaire	482,9	330,1	-31,6%	406,4	23,1%	-15,8%
3291	Vervaardiging van borstelwaren	Fabrication d'articles de broserie	4,5	10,1	124,9%	13,2	30,4%	193,2%
3299	Overige industrie, n.e.g.	Autres activités manufacturières n.c.a.	44,2	40,7	-7,8%	41,6	2,1%	-5,8%
3511	Productie van elektriciteit	Production d'électricité	218,5	178,0	-18,5%	707,4	297,4%	223,8%

3811	Inzameling van ongevaarlijk afval	Collecte des déchets non dangereux	30,9	21,3	-31,2%	65,3	206,9%	111,2%
3812	Inzameling van gevaarlijk afval	Collecte des déchets dangereux	6,2	3,9	-37,7%	0,7	-80,8%	-88,0%
5811	Uitgeverijen van boeken	Édition de livres	4,9	3,8	-20,9%	8,8	130,2%	82,0%
5814	Uitgeverijen van tijdschriften	Édition de revues et de périodiques	2,4	1,8	-23,0%	0,7	-62,6%	-71,2%
5819	Overige uitgeverijen	Autres activités d'édition	14,8	14,2	-3,6%	9,3	-34,4%	-36,8%
5911	Productie van films en video- en televisieprogramma's	Production de films cinématographiques, de vidéo et de programmes de télévision	16,4	9,0	-44,9%	2,0	-77,5%	-87,6%
5920	Maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen	Enregistrement sonore et édition musicale	0,048	0,053	11,3%	0,13	146,3%	174,2%
7420	Fotografen	Activités photographiques	0,08	0,09	15,3%	0,06	-36,1%	-26,3%
9003	Scheppende kunsten	Création artistique	4,8	1,2	-74,4%	37,7	2934,6%	677,3%
9102	Musea	Gestion des musées	0,1	1,4	1316,2%	6,7	392,5%	6874,3%

Tabel A4. Overzicht van de evolutie van de omzet

Bedragen in duizenden euro, wijzigingen in procent.

Beschrijving	Code NACE	2019 Omzet in duizenden euro	2020 Omzet in duizenden euro	2021 Omzet in duizenden euro	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Bilaterale benadering							
Bouw van motorvoertuigen	2910	10.508.960	10.073.196	10.547.721	4,7%	0,4%	0,74%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	19.513.427	19.140.107	20.378.455	6,5%	4,4%	1,42%
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	4.894.860	5.188.246	6.595.137	27,1%	34,7%	0,46%
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	45.965.860	28.031.917	42.424.562	51,3%	-7,7%	2,96%
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	16.106.805	12.834.667	18.668.624	45,5%	15,9%	1,30%
Staalindustrie	2410	11.318.225	8.443.403	11.163.212	32,2%	-1,4%	0,78%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	472.996	516.211	579.961	12,3%	22,6%	0,04%
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250	2.020.258	2.052.536	2.100.634	2,3%	4,0%	0,15%
Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	2.208.661	1.871.058	1.701.839	-9,0%	-22,9%	0,12%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	1.379.551	1.226.163	1.382.105	12,7%	0,2%	0,10%
Totaal van de tien sectoren		114.389.603	89.377.504	115.542.250	29,3%	1,0%	8,07%
Multilaterale benadering							
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	518.246	595.999	681.353	14,3%	31,5%	0,05%
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	1.902.788	1.903.567	1.786.306	-6,2%	-6,1%	0,12%
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	25.512	683	984	44,1%	-96,1%	0,00%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	1.379.551	1.226.163	1.382.105	12,7%	0,2%	0,10%
Bosbouw	0210	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Productie van elektriciteit	3511	21.985.202	21.529.640	24.159.569	12,2%	9,9%	1,69%
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	133.952	150.206	142.263	-5,3%	6,2%	0,01%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	110.244	108.278	114.826	6,0%	4,2%	0,01%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	690.750	644.755	712.667	10,5%	3,2%	0,05%

Verwerking en conservering van aardappelen	1031	3.547.504	3.288.187	3.701.210	12,6%	4,3%	0,26%
Totaal van de tien sectoren		30.293.749	29.447.478	32.681.283	11,0%	7,9%	2,28%

Tabel A5. Overzicht van de evolutie van de tewerkstelling en de arbeidsplaatsen

Beschrijving	Code NACE	2019 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2020 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	2021 Aantal arbeidsplaatsen (AP)	Wijziging 2021/2020 in procent	Wijziging 2021/2019 in procent	Gewicht in de Belgische economie in 2021
Bilaterale benadering							
Bouw van motorvoertuigen	2910	16.510	16.563	16.359	-1,2%	-0,9%	0,40%
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	25.855	26.911	27.734	3,1%	7,3%	0,67%
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	7.574	7.527	7.627	1,3%	0,7%	0,18%
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	4.733	4.810	4.294	-10,7%	-9,3%	0,10%
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	12.114	12.244	12.328	0,7%	1,8%	0,30%
Staalindustrie	2410	11.555	11.403	11.356	-0,4%	-1,7%	0,27%
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	1.423	1.521	1.562	2,7%	9,8%	0,04%
Vervaardiging medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	3250	5.188	5.257	5.344	1,7%	3,0%	0,13%
Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	6.841	6.226	5.773	-7,3%	-15,6%	0,14%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	5.737	5.537	5.412	-2,3%	-5,7%	0,13%
Totaal van de tien sectoren		97.529	97.997	97.788	-0,2%	0,3%	2,36%
Multilaterale benadering							
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	2.033	2.105	2.207	4,8%	8,6%	0,05%
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	1.980	1.983	1.880	-5,2%	-5,0%	0,05%
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	54	1	1	25,0%	-97,7%	0,00%
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	5.737	5.537	5.412	-2,3%	-5,7%	0,13%

Bosbouw	0210	119	116	132	14,3%	10,7%	0,00%
Productie van elektriciteit	3511	5.705	5.930	5.955	0,4%	4,4%	0,14%
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	442	450	463	2,8%	4,7%	0,01%
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	428	458	453	-0,9%	6,0%	0,01%
Inzameling van gevaarlijk afval	3812	847	860	786	-8,7%	-7,2%	0,02%
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	5.671	5.961	6.038	1,3%	6,5%	0,15%
Totaal van de tien sectoren		23.015	23.399	23.327	-0,3%	1,4%	0,56%

Tabel A6. Overzicht van de evolutie van de ondernemingsdynamiek

Beschrijving	Code NACE	Btw-plichtige ondernemingen			Oprichtingen			Schrappingen			Faillissementen		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Bilaterale benadering													
Bouw en assemblage van motorvoertuigen	2910	63	66	68	1	0	2	0	1	0	0	0	3
Vervaardiging van farmaceutische producten	2120	146	151	155	2	2	1	2	1	1	0	1	1
Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen	2016	97	96	96	3	0	1	1	0	1	0	1	0
Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten	1920	22	22	21	0	0	1	0	1	1	0	1	0
Vervaardiging andere organische chemische basisproducten	2014	71	70	72	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Staalindustrie	2410	100	99	103	1	1	1	1	1	2	2	3	0
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	2110	74	84	90	1	2	4	0	1	1	1	0	0
Vervaardiging medische en tandheekundige	3250	1.347	1.332	1.325	5	4	5	11	4	7	8	9	7

instrumenten en benodigdheden													
Vervaardiging andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	2932	130	131	134	1	0	1	2	1	2	0	1	0
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	118	114	118	0	1	1	2	1	0	0	1	0
Totaal van de tien sectoren		2.167	2.164	2.183	14	10	17	20	11	14	12	17	11

Multilaterale benadering													
Vervaardiging van bakstenen, tegels en producten voor de bouw in gebakken klei	2332	85	94	108	1	0	1	0	1	0	0	1	0
Vervaardiging papierwaren voor huishoudelijk of sanitair gebruik	1722	14	15	14	1	1	0	0	0	2	0	0	0
Vervaardiging van cider en andere vruchtenwijnen	1103	23	25	29	1	0	2	0	0	0	0	0	0
Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	1393	118	114	118	0	1	1	2	1	0	0	1	0
Bosbouw	0210	334	351	363	3	3	3	1	2	2	0	1	2
Productie van elektriciteit	3511	525	557	572	7	2	3	2	3	1	2	2	0
Vervaardiging van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	1073	34	36	40	1	2	1	1	0	1	0	1	1
Vervaardiging van groente- en fruitsappen	1032	65	68	79	2	1	2	2	1	1	1	1	0

Inzameling van gevaarlijk afval	3812	24	26	26	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Verwerking en conservering van aardappelen	1031	73	74	77	1	1	1	1	0	1	1	1	0
Totaal van de tien sectoren	1.294	1.360	1.426		17	12	13	9	8	9	4	8	3

Bron: Statbel en eigen berekeningen. Legenda : Groen = Verbetering ten opzichte van 2020, Rood = Verslechtering ten opzichte van 2020, Grijs = Status quo ten opzichte van 2020.

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be